

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL DE REDACȚIE:

GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, București, D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de Drept din București.

C. SIPSOM, Profesor la Facultatea de Drept din București, ALEX. CERBAN, Dr. în Drept din Paris, Profesor Universitar

ALFRED JUVARA IOSEF G. COHEN TR. ALEXANDRESCU I. GR. PERIETEANU P. VASILESCU AL. VELESCU

Dr. în Drept din Paris
Avocat

Avocat

Post Prim-Președ. Trib.
Avocat

Avocat

Dr. în Drept, Avocat Dr. în Drept, Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris. Directorul Statisticeii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LÉVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris.

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 400 lei

„ Magistrați și Avocați fără supl. 200. „

6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August

apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Ardei, 5 și Rahovei 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

Peste 10 zile Tabla de materii pe 1916 va fi complet imprimată. Ea se va pune în vânzare, după cum s'a anunțat, cu prețul de lei 30 exemplarul. Cei ce vor dori a o cumpăra vor trimite costul prin mandat poștal, plus 1 leu 50 bani pentru porto recomandat, notând pe cotorul mandatului „pentru tabla pe 1916“.

Vor urma apoi succesiv imprimarea Tablelor pe 1919, 1920 și 1921 cari se vor pune în vânzare cu acelaș preț fiecare.

SUMAR

— Societăți anonime, Dreptul de vot al acționarilor în adunările generale, de d-l avocat d-l Const. A. Stoianovici;

— Bătăia ca pedeapsă, de d-l Prim-președinte Vespasian Eribiceanu;

— „Exproprierea”. Note pe marginea articolului d-lui Alfred Juvara, de d-l judecător Nicolae Negru;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. II: Iosif I. Chilălău cu George I. St. Tamași. (Inculpatul condamnat la închisoare, făcând recurs chiar dacă se află în închisoare pentru un alt fapt, el trebuie să facă formele de constituire în stare de arest pentru cauza dedusă în recurs, conform art. 422 pr. penală) cu o Notă;

— Curtea de apel Constanța: Gr. Teodorescu cu Al. Andrei. (Inchirierea lucrului altuia. Validitatea contractului de locație. Dacă se poate discuta pe calea sumară a legii proprietarilor? Art. (1411, 1428 și 1864 c. civil), cu o Notă de d-l Profesor Al. Cerban;

— Trib. Putna I: Nicu Missir cu Ministerul de Interne, Finanțe și Război și Ad-ția Fin. Putna. (Vărsarea vinurilor în podgoriile Odobești-Panciu din ordinul Guvernului, constituie un act de guvernământ, care să nu dea loc la despăgubiri?), cu o Notă;

— Judecătoria Ocol. Bârca-Dolj: Ștefan V. Banu cu Marin M. I. George. (Dacă în convențiunile civile mai mari de 150 lei, proba testimonială este admisibilă când reclamantul o cere și pârâtul nu se opune?), cu o Notă de d-l avocat Dr. P. Vasilescu.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— Casație s. I: 1. Termen de grație. Facultate pentru instanță. Poate fi refuzat fără a constitui un motiv de recurs. Art. 1021 c. c. al. ult. 2. Inchirieri. Prolungirea lor. Măsură care se aplică, după decretul-lege 1420/921, numai la locațiunile de clădiri și construcții, nu și la locuri virane. Art. 1 din decretul-lege

— Casație s. III: 1. Societate comercială. Forme de constituire. Caz când obligațiunile luate sunt valabile chiar înainte de transcrierea și publicarea acestor forme. 2. Recurs în contencios. Funcționar C. F. R. Formalitățile cerute pentru destituire. Art. 10 legea de exploatare a C. F. R., art. 95 din regulament și decretul No. 5378 din 17 Decembrie 1920.

— Cuvântarea d-lui V. Toncescu la Gara de Nord în ziua de 2 Ianuarie 1922 cu ocaziunea aducerii în București a rămășițelor pământești ale avocaților Bebu Bădulescu și Polieuct Băluță morți pentru Patrie.

— Bibliografie.

SOCIETĂȚI ANONIME

Dreptul de vot al acționarilor în Adunările Generale

Prin sentința Trib. Prahova No. 1/910, confirmată de Curtea de Apel s. IV București la 30 Ianuarie 1921¹⁾ s'a hotărât că statutele unei Societăți anonime pe acțiuni nu pot cuprinde un articol, care nu dă drept de vot decât acționarilor care posedă un minimum de acțiuni.

Atât Tribunalul cât și Curtea motivează această soluțiune, argumentând că art. 166 cod. com. prevede că acțiunile conferă posesorilor drepturi egale, dacă nu s'a stipulat altfel în actul constitutiv, respectându-se, în tot cazul, pentru orice acționar dreptul de vot în adunările generale.

Instanțele judecătorești, pentru a ajunge la această concluzie, mai motivează că art. 159 c. com. care prevede limitarea numărului de voturi al acționarului, ce posedă mai multe acțiuni și permite derogări prin statute, se referă numai asupra acestei limitări și nu se poate deroga dela principiul art. 166 c. com. care cere să se respecte fiecărui acționar dreptul de vot și în consecință a decis modificarea statutelor prezentate Tribunalului spre autorizare.

Această hotărâre, foarte juridică a stârnit vâlvă mare și era fatal. În adevăr, noi ne-am deprins de ani de zile să considerăm Tribunalul de comerț, care dă asemenea autorizațiuni de funcționare, ca un birou de înregistrare. Avocatul Societății a rugat pe un procuror să puie concluzii pentru admitere, asigurându-l că statutele sunt în regulă. De cele mai multe ori procurorul nu citea statutele și autorizarea era căpătată. Astfel se explică de ce aproape toate Societățile anonime constituite în țară, prevăd în statute, că pentru a avea drept de vot în adunările generale trebuie să fii posesorul unui număr minimal de acțiuni. Până la

1) Vezi Pandectele Române, Pag. 43, Caetul II.

hotărârea Tribunalului Prahova obiecțiuni nu s'au ridicat contra acestor statute. S'a întâmplat însă că la Tribunalul Prahova era judecător distinsul jurist Fintescu, cunosător al dreptului comercial și astfel am avut de înregistrat, pentru prima oară, hotărâre în sensul arătat mai sus.

Ideea aceasta pătrunsese atât de mult în obiceiurile practice zilnice, încât d-l Gr. Dumitrescu, profesor universitar, comentând în *Pand. Rom.* (caetul 2 pag. 43) susmenționatele hotărâri, formulează argumente juridice din practica zilnică și este oarecum revoltat de punctul de vedere stabilit de instanțele noastre.

În adevăr, argumentele d-sale de combatere sunt: «acei cari au creat Societatea ar fi putut face acțiunea de 2500 lei în loc de 500 și cu modul acesta să ajungă la rezultatul ce urmăreau, adică posesiunea unui minimum de capital spre a avea o voce în adunarea generală». Sau ar fi putut decide să nu se emită decât titluri de 5, de 10, 20 acțiuni fără a se putea fracționa. Rezultatul — spune d-sa — ar fi fost același, nu puteau vota decât cei ce aveau 5 acțiuni.

Răspundem: Acționarii când stabilesc prin statute că nu poate vota cine n'are un număr minimal de acțiuni se gândesc în adevăr la minimum de capital. Urmărind acest scop desigur că s'ar putea ajunge la acest rezultat prin mijloacele enunțate de d-l profesor Dumitrescu. Rațiunea lor ar fi: «de ce ne-ar încurca un acționar cu o singură acțiune în mersul afacerilor noastre». Dar legiuitorul edictând art. 166 cod. com. nu a avut în vedere *capitalul ci persoana acționarului*, calitatea sa de acționar, interesul lui de a-și spune cuvântul, oricât ar fi capitalul ce a subscris. Legiuitorul nu voește să se ia hotărâri despre soarta Societății fără ca *fiecare acționar* să-și spună cuvântul. Să aplicăm acest principiu exemplelor d-lui Dumitrescu. Să presupunem că Societatea a decis ca acțiunile să fie de 2500 lei. Ce, prin aceasta s'a eludat art. 166? Nici de cum deoarece este respectat principiul pus de art. 166 c. com. că fiecare acționar va putea vota. Într-o asemenea Societate nu *este acționar*, decât acela care a subscris 2500 lei. Dar odată cineva acționar are drept de vot, având chiar o singură acțiune. Acționarii Societății erau liberi să stabilească valoarea de emisiune a acțiunii în limitele prevăzute de art. 166 com. com. Aci libertatea convențiilor pe care o invoacă d-l profesor Dumitrescu își reia tot imperiul. Dacă însă într-o asemenea Societate se va găsi un articol în statute care să declare că trebuie un număr minimum de acțiuni pentru a putea vota în adunările generale, acest articol ar trebui modificat conform principiului art. 166 c. com.

Să luăm al doilea exemplu: statutele stabilesc că nu se poate emite acțiuni decât de 5, 10 și

20 bucăți, fără a se putea fracționa. Ei bine, același raționament, calitatea de acționar într-o asemenea societate, o va avea numai acela care va dobândi 5, 10 sau 20 de acțiuni. Odată însă ce a devenit cineva *acționar* cumpărând acest număr, are drept de vot. Și în această societate scopul acționarilor este atins, că această calitate de acționar să nu fie acordată decât aceluia ce are un minimum de capital, dar și scopul legiuitorului este respectat că odată cineva devenit *acționar* să poată vota. Legea în adevăr spune că, se va respecta în tot cazul *pentru orice acționar* dreptul de vot în adunările generale. Și în acest caz, dacă se va găsi în statute principiul că numai posesiunea a mai multe titluri de 5, 10 și 20 acțiuni dau dreptul de vot atunci și numai atunci se contravine la dispoziția art. 166. c. com.

Prin urmare pentru a recapitula, când acționarii urmăresc scopul ca un minimum de capital să ia parte la vot prin procedeele enunțate de d-l Profesor Dumitrescu, prin aceasta nu se eludează art. 166. c. com., întrucât *fiecărui acționar* îi se respectă dreptul de vot. Condițiunile în care cineva devine *acționar*, aceasta trebuie s'o stabilească statutele cu limitele prevăzute de art. 166. c. com. al. 4 și 5. În exemplele date de d-l Dumitrescu, cine nu plătește 2500 lei nu este acționar, cine nu cumpără 5 sau 10 acțiuni nu este acționar, odată însă devenit cineva acționar are drept de vot.

Dacă însă instanțele judecătorești ar constata că scopul urmărit prin statute este de a eluda art. 166 c. com. atunci fără ezitare vor impune modificarea lor.

Dar d-l profesor Dumitrescu se întreabă cine s'ar putea plânge de această clauză? Fondatorii nu numai că sunt mulțumiți dar atacă cu apel hotărârea ce le impune schimbarea. Acei ce vor cumpăra acțiuni știu la ce să se aștepte citind statutele.

Și ca cel mai puternic argument d-sa spune că «fondatorii au dreptul de a fixa normele de funcționare al organizmului ce creiază, și principiul libertății convențiilor private nu poate fi înlăturat de judecători, atâta vreme cât nu e în joc un interes de ordine publică».

Aci vine chestunea pusă pe adevăratul ei teren și urmează să argumentăm cu puncte noi de vedere, întrucât deciziunea Curței și sentința Tribunalului se mulțumesc numai la enunțarea art. 166 c. com.

Mai întâi o paranteză: D-l Prof. Dumitrescu susține că art. 159 c. com. prevede că se poate deroga dela aceste dispozițiuni prin statute. Ori pentru a putea decide astfel, ar fi trebuit ca nici un alt articol să mai vorbească de dreptul rezervat *fiecărui acționar*, pe când în cazul nostru

art. 166 cod. com. spune că se va respecta în tot cazul dreptul de vot pentru orice acționar. Și în acest articol nu se prevede că se poate deroga prin statute. Urmează dar să reținem că art. 159 c. com. prevede derogarea posibilă numai pentru numărul de acțiuni, care dau drepturi de vot celui ce posedă mai multe.

Prima chestiune este deci: În această materie sunt libere părțile în convențiunile ce stabilesc, sau dispozițiunile art. 166 c. com. sunt de ordine publică?

Pretindem că măsura edictată de art. 166 cod. com. este de ordine publică și părțile nu pot deroga prin convenția lor. În adevăr, legiuitorul acordă personalitatea juridică societăților comerciale. Autorizând această creațiune, cu drepturi și îndatoriri, nu se poate susține, cum o face d-l Dumitrescu, «că fondatorii sunt liberi să fixeze normele de funcționare a organismului ce creiază». Crearea unui asemenea organism este strâns legată de viața economică a unui stat și legiuitorul a stabilit anumite norme fără de respectul cărora funcționarea organismului ar putea aduce perturbări în viața statului, în loc să fie utile vieții sale economice. Individul pentru a fi primit în asemenea societăți, cu ideea ce are că se poate câștiga mulți bani, ar primi orice condițiuni stabilite de fondatori, numai pentru a fi acceptați să-și plaseze banii în asemenea societăți. Condițiunile acestea fiind impuse de fondatori ca condițiunea acceptării capitalului în întreprindere, se poate vorbi de «libertatea convențiunei părților»?

Legiuitorul a înțeles a pune el condițiunea ca în tot cazul să se respecte dreptul de vot al fiecărui acționar. Din acest control al celui mai mic acționar, care poate să-și spue cuvântul prin vot, rezultă o bună funcționare a organismului creat de fondatori, căreia legea i-a acordat personalitatea juridică, permițându-i să aibe drepturi și îndatoriri, deci să joace un rol economic în Stat.

Că dispoziția art. 166 c. com. este de ordine publică și părțile nu pot deroga prin convenția lor, este lucru cert. În adevăr, jurisprudența noastră ca și cea străină a stabilit că prin ordine publică²⁾ se înțelege respectarea tuturor legilor așa menite de Stat, care interesează mai direct societatea decât pe particulari și în care intră legile constituționale, administrative, penale, de interes economic etc. care fac ca societatea să existe, să aibe o bună organizație și să poată progresa, confundându-se astfel ordinea publică cu interesul obștesc.

Iar eminentul profesor dela Iași, d-l Alexandrescu spune că «legile de drept privat pot interesa ordinea publică de câte ori dispozițiile legii

vor fi motivate prin o considerație de interes obștesc».

Crearea unui organism în Stat, capabil de a avea drepturi și îndatoriri, este de o importanță capitală pentru bunul mers al societății și interesează deci de aproape ordinea publică a Statului. Individul este prea slab față de puterea finanței și era de datoria legiuitorului să intervie. Asemenea măsură apără pe individ, apără implicit, prin controlul ce rezultă, societatea în care organismul funcționează.

Pentru a evidenția și mai mult raționamentul de mai sus voi trece în revistă legislația franceză și germană, asupra acestei chestiuni.

În Franța avem art. 27 din legea din 24 Iulie 1867, care se exprimă astfel: ³⁾ «Les statuts déterminent le nombre d'actions qu'il est nécessaire, de posséder, soit à titre de propriétaire, soit à titre de mandataire, pour être admis dans l'assemblée».

Dar paragraful 2 a aceluiași articol dă dreptul tuturor acționarilor, oricare ar fi numărul de acțiuni ce posedă, să ia parte la adunările generale, care verifică aporturile, numește primii administratori și verifică sinceritatea declarațiunilor fondatorilor societății ⁴⁾.

Față dar de dispozițiile art. 27 al. 2 părțile nu pot prin convenția lor stabili altfel societatea, căci o asemenea clauză ar fi nulă. La clause qui exclurait des assemblées extraordinaires ⁵⁾—spune Lyon Caen & Renault în Traité de dr. commercial — les actionnaires ne possédant pas un certain nombre d'actions, serait donc nulle d'après nous».

În Franța însă după 1867 s'a pornit o mișcare din partea acționarilor având număr de acțiuni mai mic decât cel indicat în statute pentru a avea drept de vot. În acest scop acționarii au încercat cu ocazia mai multor adunări generale să se grupeze și să formeze un număr suficient după statute pentru a putea vota. Jurisprudența instanțelor franceze a refuzat însă de a autoriza acționarii să se grupeze pentru a forma minim de acțiuni necesare exercițiului dreptului de vot. Față însă de mișcarea începută și având în vedere rolul ce societățile anonime joacă în viața economică, legiuitorul francez a fost nevoit să introducă în 1893 un text formal, prevăzând acest drept de grupare. În adevăr, art. 27 al. 2 din legea din 1867 a primit următorul adaus: «Tous propriétaires d'un nombre d'actions inférieur à celui déterminé pour être admis dans l'assemblée

3) Rodolphe Rousseau «Sociétés commerciales» pag. 765

4) Vezi Lyon-Caen & Renault (No. 863) și Cass. franc Sirey 94. 1. 306 și Rousseau, Sociétés commerciales, Vol. 1 pag. 765.

5) Lyon Caen & Renault aplică textul art. 27 și la adunările extraordinare ale societăților anonime.

2) Trib. Ilfov, Curierul Judiciar 1894 No. 36. Vezi Alexandrescu, vol. 1 pag. 225.

pourront se réunir pour former le nombre nécessaire et se faire représenter par l'un d'eux.

Iată dar mieți acționari putând fi reprezentați în adunarea generală.

Acest drept de grupare al micilor acționari are caracterul de ordine publică.

«Le droit de groupement conféré aux petits actionnaires des sociétés anonymes a un caractère d'ordre public et les statuts ne pourraient contenir de dispositions contraires. (Rousseau, Loco citat, p. 767; Lyon Caen & Renault, Loi du 1-er août 1893, No. 42; Bouvier Baugillon, p. 112; Wahl J. Soc. 1905. 97. 145. 193⁶⁾)

Rezultă din cele expuse mai sus că legiuitorul n'a voit să lase la libera dispoziție a contractanților compunerea adunărilor generale. Față dar de istoricul acestei chestiuni, în Franța nu se poate susține, cum o face d-l profesor Dumitrescu, că asemenea dispozițiuni ale legii pot fi înlăturate de statute. Aceleași rațiuni, la noi, au dictat aceleași texte. În Franța s'a adoptat sistemul grupărilor ca un corectiv al vechiului sistem; la noi dela început s'a menținut respectul votului pentru fiecare acționar.

În dreptul german găsim aceleași dispozițiuni în favoarea tuturor acționarilor. (Cod. com. art. 252 al. 2). Adunările generale sunt compuse numai din acționari, dar *cuprinde pe toți acționarii fără excepție.*⁷⁾

Statutele pot cuprinde interdicțiunea ca femeile să participe în persoană la adunările generale sau unii membrii chiar, cari au violat în vre-o ocaziune statutele.

Dar în acest caz trebuie să se prevadă *dreptul pentru ei de a fi reprezentați prin procuratori.*

Statutele pot impune și alte condițiuni de admitere la vot în adunările generale, dar *aceste condițiuni trebuie să fie de așa natură încât îndeplinirea lor trebuie să fie posibilă pentru fiecare acționar.*

Rezoluțiunile se iau prin votare. *Fiecare acțiune procură un vot.* Statutele pot stipula, ca și la noi, că posesorul unui număr de acțiuni nu va avea mai multe voturi decât un număr specificat.

În schimb, însă fiecare acționar posesor a unei acțiuni nu va putea avea mai puțin ca un vot⁸⁾ (Art. 252 al. 1 Cod. com. ger).

Deci și în Germania ca și în Franța aceste dispozițiuni sunt de ordine publică, fiind de interes obștesc și interesând viața economică a statului.

Lucrările pregătitoare ale codului de comerț italian, indică aceiași dorință a legiuitorului de a evita ca «societățile comerciale să constituiască

tot atâtea oligarchii, și în acest scop a edictat art. 169 com. italian (166. cod. com. rom.), care prevede că orice acțiune trebuie să aibă cel puțin un vot în adunarea generală.⁹⁾

Din faptul că statutele Băncii Românești (art. 22) și ale Băncii Naționale a României (art. 86) exclud dela adunările generale acționarii, cari nu posedă un număr de acțiuni determinat, nu putem trage un argument juridic în favoarea tezei d-lui prof. Dumitrescu, cum o face d-sa în nota din Pandecte. Prezența acestor articole dovedesc, cum am arătat la început, lipsa de atenție juridică pe care instanțele judecătorești au dat-o la timp statutelor ce li s'au prezentat spre autorizare. Susțin că acționarul posedând o singură acțiune, ar putea obliga prin Tribunalul atât Banca Națională cât și Banca Românească să-l accepte la adunările generale cu drept de vot, întrucât clauza din statute este nulă.

Departa dar de a considera ca d-l profesor Dumitrescu hotărârea Curții de București ca o «cenzură inutilă ce se aplică libertății convențiunilor dintre părți», o găsec bine venită de a restabili un adevăr juridic nesocotit până acum, dreptul de vot al fiecărui acționar conform art. 166 cod. comercial.

Avem atâtea ocazii să ne plângem că nu se aplică cu deajunsă rigoare principiile din legile existente, încât nu știu câtă laudă să aducem judecătorilor, cari își fac în adevăr datoria căutând a aprofunda chestiunile de drept ce se aduc înaintea lor.

Am crezut de deosebit interes să revin asupra acestei chestiuni, pentru ca cei cari pe viitor vor fi însărcinați să redacteze statute de societăți anonime sau judecătorii ce le vor cenzura, să fie convinși că nu se poate deroga la art. 166 cod com.

Cunoscând spiritul juridic distins al d-lui profesor Dumitrescu, sunt convins că și domnia sa va împărtăși pe viitor punctul de vedere ce am expus mai sus.

CONSTANTIN A. STOEANOVICI

Doctor în Drept dela Paris—Avocat

BĂTAIA CA PEDEAPSĂ¹⁾

Opinia d-lui Vesp. Erbiceanu, Prim-președintele Curții de Apel din Chișinău

Deja în studiile mele juridice anterioare, publicate în diferite reviste, de mult-am atras atențiunea autorităților în drept și oamenilor de știință asupra înămuririi nefaste ce a avut-o la noi școala clasică beccarionă, de care sunt însuflețite legiuirile noastre penale, cu privire la sporirea

9) Expunerea de motive a lui Mancini (Vivante nota 134 citată de decizia Curții de Apel.

1) În discuțiunea *Cercului de Studii penale și penitenciare* s'a pus chestiunea legiferării bătaiei ca pedeapsă — în urma comunicării d-lui consilier I. Ionescu-Dolj. — (N. R.).

6) A se vedea Houpin, Sociétés civiles et commerciales p. 426, vol. I.

2) Cossack, Traité de droit commercial (tr. franc). p. 164, volumul III.

8) Cossack, Loco citat, p. 118.

criminalității și la evoluția moravurilor și caracterului poporului român, prin slăbirea sistemului de represiune penală și prin favorizarea elementelor anti-sociale.

În țările din apus, la diferite congrese de antropologie criminală și de științe penitenciare, savanții penalști au evidențiat pe deplin netemeicia noțiunii clasice despre pedeapsă, precum și ineficacitatea și chiar absurditatea închisorii, așa cum se aplică astăzi, ca mijloc exclusiv de corecțiune penală, preconizat de legiuirile în vigoare.

Privațiunea de libertate ca formă de pedepsire, nu mai putea avea valoare, decât doar în timpul când se credea că infracțiunea depinde de liberul arbitru al omului. Astăzi când ideea liberului arbitru este științific condamnată, putem spune că cel mai teribil verdict în contra actualului sistem de pedepsire este pronunțat de însăși datele imparțiale ale statisticii penale cu privire la recidivă. Este netăgăduit că persoanele, cari au dat odată ochii cu penitenciarul, sunt expuse a comite mult mai ușor infracțiuni, decât acelea cari n'au suferit încă nici o condamnățiune. Se știe deasemenea că cu cât un individ a îndurat mai multe și mai îndelungate pedepse, cu atât el prezintă mai multă probabilitate că va cădea în recidivă, față de care legiuirile noastre penale sunt absolut nepuțincoase. Acest fapt ne explică cauza pentru care recidiva a luat în ziua de astăzi în țara românească proporțiunile unui flagel cu adevărat îngrozitor.

De mult deja a sosit momentul să schimbăm sistemele de combatere a criminalității, și de îndreptare, educare sau disciplinare a infractorilor.

Răsfăcătorii au nevoie nu de pedepse, ci de îndreptare, de educare și vindecare. De aceea pentru stărpirea criminalității este necesară nu represiunea penală, ci pedagogia corectivă, adică aplicarea principiilor acelei științe nouă, a cărei menire constă în cercetarea și experimentarea metodelor de disciplinare, îndreptare și sociabilizare a indivizilor răsfăcători sau rău înărdăviți față de care pedagogia actuală și sistemele de represiune legală devin nepuțincoase.

Pedeapsa, fiind o funcțiune eminentamente socială nu poate urmări decât un singur scop, acela al combaterii criminalității și al apărării intereselor morale ale comunității sociale. Dacă este așa, ea nu poate avea nimic comun cu noțiunea de dreptate concepută în sens transcendentă și încetează de a reprezenta un echivalent al infracțiunii, pierzând astfel caracterul ei tradițional de expiațiune și răsplată.

Aceste idei sunt agitate astăzi nu numai în domeniul pur al teoriei, ci în America și în câteva țări din apusul Europei, ca Anglia, Danemarca, etc., ele de mult deja au căpătat aplicațiune practică, fie prin creșterea de instituțiuni speciale, de corecțiune penală, numite reformatorii, fie prin introducerea în penitenciare a unui tratament anumit de educare și îndreptare forțată a deținuților.

Printre mijloacele cele mai eficace întrebuințate la disciplinarea și corejarea forțată a deținuților, sunt mai ales supunerea lor la un regim de muncă și corvezi grele, precum și aplicarea pedepselor corporale și în special a bătaiei.

Aceasta din urmă este administrată în mod rațional, cu biciul sau cu vergele, potrivit cu constituția și sănătatea delicventului, fie în interiorul închisorii, fie în mod public, pentru intimidare și exemplaritate.

Rezultatele obținute de aplicarea bătaiei, în ce privește îndreptarea relelor porniri a deținuților, îmblânzirea firei lor nedisciplinate și altoirea în sufletul lor a principiilor sociale de moralitate și cinste, sunt din cele mai îmbucurătoare și au pus în mirare întreaga lume științifică.

Introducerea în penitenciarele din România a mijloacelor de educație forțată a deținuților și în special a bă-

tăiei, se impune actulmente cu puterea unei necesități ineluctabile. Numai prin utilizarea rațională și serioasă a acestor mijloace, s'ar putea pune în frâu pornirile delictuoase și destrăbălarea generală, ce s'a observă după război în populația noastră mai ales orășenească și am fi în stare să stavilăm creșterea îngrijitoare a recidivei, care, în timpul din urmă, a luat proporții îngrozitoare.

Aplicarea pedepselor corporale, ca regim de represiune penală nu este o inovațiune necunoscută în istoria moravurilor și a legiuirilor noastre românești. Bătaia, ca mijloc de corecțiune, a existat totdeauna atât în obiceiul pământului, cât și în dreptul scris și legiferat, care au călăuzit viața poporului românesc din timpurile cele mai vechi și până la reforma legislativă a marelui voevod Alexandru Ioan Cuza, când s'a aplicat actualul cod penal. Acest mijloc băstinaș și istoric de represiune penală, aplicat în decursul veacurilor, a trebuit desigur să aibă o mare influență asupra formării caracterului românesc, infuzându-i calitățile și virtuțile sale sufletești actuale ca: spiritul de disciplină, de ordine, de curățenie morală, de respect și supunere autorităților, cari îl disting atât de mult de celelalte popoare dimprejur și mai ales de rasa slavă, și grație cărora el a rămas nemișcat, ca o stâncă de granit, în mijlocul valurilor revoluționare ce au înundat popoarele vecine.

Să îndreptăm dar greșala făcută prin introducerea sistemului exotic de pedepsire al școlii clasice beccariene, cu rezultate atât de nefaste și care a întrerupt continuitatea legală a obiceiurilor și moravurilor represive eficace, moștenite din bătrâni, și să revenim cât mai curând la metodele tradiționale de îndreptare și disciplinare forțată a deținuților, intrate adânc în conștiința poporului nostru, care a concretizat atât de bine efectele salutare ale represiunii prin bătaie în zicătoarea că: „bătaia este ruptă din rai”.

Chișinău 26/XII/921.

VESP. ERBICEANU

Prim-președinte al Curții de Apel din Basarabia

„EXPROPRIEREA“

Note pe marginea articolului d-lui Alfred Juvara

Prin reforma exproprierei s'a făcut nu numai o operă înțeleaptă de utilitate socială și națională. după cum de atâtea ori s'a spus și s'a demonstrat, dar și o operă de morală și de justiție umană. cel puțin tot așa de însemnată în aceste timpuri schimbate, când factorul moral a eșit pe primul plan al istoriei și sufletele oamenilor biciuite de suferința războiului, aleargă înfrigurate după un drept nou. Din orice punct de vedere ne-am pune, observăm din ce în ce mai bine, că exproprierea se impune cu puterea și fatalitatea unui fenomen al naturii. Numai faptul că toate partidele noastre politice au fost de acord, — ceiace e o raritate, — ca să-i recunoască necesitatea; precum și faptul că țările învecinate nouă, ca Polonia, Rusia, Jugoslavia, Grecia etc, au introdus-o, unele într-o măsură chiar mai largă ca la noi, ar fi trebuit să amuțască toate vocile. Totuși din când în când se mai aud glasuri întârziate, care vorbesc încă despre expropriere ca despre un proces care e în curs. Ori exproprierea e un proces judecat, hotărât și executat în mare parte, iar dosarul lui e trimis la arhiva istoriei. Omenirea trece mai departe în calea sa. cea fără de întoarcere. O hotărâre dreaptă a istoriei nimeni nu o poate casa.

Unul din glasurile întârziate e acela al d-lui Alfred Juvara, care s'a făcut auzit prin No. 42 din 27 Noiembrie a. c. al „Curierului Judiciar”. Din subtitlul arti-

colului său, care e aceasta. «A stabili prețul pământului expropriat după norme dinaintea războiului și a-l plăti în monedă de după războiu, este o adevărată confiscare» subtitlu care de altfel nu are nici o legătură cu conținutul articolului d-sale, vedem că d-l Juvara critică în acest articol exproprierea mai mult din strategie, pentru a-și ușura atacul pe care se pare că are să-l dea mai târziu pentru majorarea prețului pământului expropriat.

Nemai putând să împiedice exproprierea, proprietarii vor cel puțin s'o transforme acum într'o operație cât mai fructuoasă cu putință. Ei ar vrea să se facă acum ea și după 1907 o reformă de fațadă, care să mențină însă mai departe în dosul ei, aceiași veche situație, aceleași raporturi sociale.

Aceasta însă nu se mai poate.

Revenind la d-l Juvara și mai înainte de a-i desveli conținutul articolului său spre a-i arăta goliciunea, trebuie să subliniem inexactitatea afirmațiunii pe care o face în subtilul menționat mai sus. Cum confiscare? De ce susțineți că prețul pământului expropriat se stabilește după norme dinaintea războiului, atunci când e știut că legea agrară (art 36) prevede că el se fixează imulțind cu 40 (nu cu 20 după cum era norma de evaluare înaintea războiului), arenda regională maximă care e acum în vigoare (nu aceia de dinaintea războiului?). Înaintea războiului, hectarul de pământ arabil se plătea prin bună înțelegere cu 7—800 lei, astăzi conform legii agrare el se evaluează la 3—4 mii de lei. E aceasta o confiscare?

Dar, poate proprietarii expropriați vor ca prețul să se stabilească după aceste norme de după războiu însă să se achite în monedă dinaintea războiului (în aur?) Să ne-o spună cel puțin ca s'o știm.

Supărat că pământul expropriat nu poate fi speculat, autorul articolului, care, nu știm dacă e proprietar expropriat sau numai avocatul vreunui din ei, atacă de front exproprierea făcută. Imprumutând țăranului nostru o ambiție borgiană (aut...aut...) pe care el n'o are, d-l Juvara susține că neputându-i-se da tot pământul care-i trebuie țăranului, era mai bine să nu i se fi dat de loc! (sic)!, că dacă țăranul nostru suferea înainte de foame și alte lipsuri (de ce suferea, când pâine era la brutării și mărfuri prin prăvălii?), nu ducea în nici într'un caz (!) lipsă de pământ pe care l găsea ușor, — desigur foarte ușor, cu simpla condiție numai să-l muncească și să dea rodul muncii proprietarului, iar el să-și oprească atât cât e nevoie ca să sufere de foame și de alte lipsuri, — «căci agricultura primitivă, continuă autorul, care se făcea în Muntenia avea absolută nevoie de muncă în dijmă (ca să se mențină mereu în stare de primitivitate?), iar în Moldova era atâta pământ disponibil (?), în cât ar fi fost destul o lege dreaptă de tocmeli agricole» (numai în Moldova!), că pentru cunoștințele agricole și cultura înapoiată pe care o face țărănimea noastră (a cui e vina?), nici un lot de 25 hectare de cap nu e de ajuns și ca atare «de ce să începi prin a te lega tocmăi de pământ, care orice s'ar spune, lipsea mai puțin și care are marele inconvenient că este singurul limitat?» — Există aerul și lumina, cari fiind nelimitate, puteau prea bine să fie vândute la țărani, nu e așa, d-le Juvara?

Mai departe domni-sa spune că nu se întreabă „nici un moment“ dacă principiile sub imperiul cărora trăește lumea dn mii de anii permit să iei proprietatea oame-urilor așa cum s'a luat, ci regretă că măcar după ce ai comis o nedreptate (!) și ai luat pământul dela proprietari, tu legiuitor, nu ai găsit o formulă în

baza căreia pământul expropriat să-l dai celor care-l merită mai mult, „iar nu să se transforme țara românească într'o țară de 1—2 sau 3 hectare pământ ceiace pentru orice om cu bun simț este o adevărată nebulie“. — Sunt țări cari au făcut de mult această nebulie și le merg bine și apoi ați uitat că legea agrară prevede în general formarea loturilor de 5 și 7 hectare (art. 92)? Observăm că d-l Juvara se depărtează aci dela chestiunea pentru care pledează, exproprierea și prețul ei, și se amestecă într'un subiect străin acel al împroprietăririi, care interesează mai de grabă pe țărani decât pe proprietarii expropriați. Dar să-l urmăm și aci.

Cari sunt acei cari merită să li se dea pământul expropriat?

După d-l Juvara nu pot fi țărani muncitori și nevoiași, ci «țărani chiaburi cari au pământ dar nu destul». De ce nu s'ar împroprietări chiar cei expropriați, fiindcă și ei acum nu mai au pământ destul?

D-l Juvara arată că erorile capitale ale legii de de expropriere (recte: ale reformei agrare) sunt: 1) că s'a făcut un singur tip de expropriere pentru întreaga țara românească cu regiuni așa de deosebite. Afirmația inexactă! Lăsând la o parte că provinciile alipite au fiecare legea lor specială de expropriere, în vechiul regat chiar, exproprierea se face în 4 moduri diferite după regiuni (vezi art. 8 din legea pentru reforma agrară); — 2) că împărțirea pământului s'a făcut în loturi prea mici. Dar țăranului i s'a dat acum în general în plină proprietate pământul pe care-l muncea înainte de expropriere în dijmă, o s'o ducă oare mai prost acumă când va păstra pentru el tot rodul muncii?, — 3) decretarea exproprierei s'a făcut într'o singură zi pentru toată țara. «În loc să se decreteze exproprierea într'o singură zi, spune d-sa, era mai nimerit să se introducă principiul exproprierei pentru utilitatea națională în Constituție și apoi de câte ori se simțea necesitatea de pământ într'o localitate (dar dacă s'a simțit deodată în toată țara?) și îndată ce condițiunile cerute de legiuitor ar fi fost îndeplinite de către locuitori (?), s'ar fi votat print'o lege ordinară exproprierea moșiei X din comuna Y“!

Cu alte cuvinte, parafrazând pe Caragiale, să se facă exproprierea, dar să nu se ia nimic proprietarilor, sau aproape nimic și atunci numai pe ici pe colo, și cu formele cele mai grele.

D-l Alfred Juvara gratifică pe autorii primi ai exproprierei cu epitetul de ignoranți ai chestiunii agrare. (Are d-sa o competență așa de mare în această chestiune?). Autorul ultimei legi agrare, d-l Garoflid, se bucură de mai multă bună voință din partea sa, căci «d-sa a făcut tot ceiace poate face un cunoscător profund al chestiunii agrare, atunci când aparține unui guvern care a obținut în alegeri numeroase sufragii țărănești».

Cu alte cuvinte votul universal e de vină.

Ei, dacă s'ar fi putut judeca procesul agrar în lipsă, fără citarea țărănimei, s'ar fi putut face o lege frumoasă ca cea a izlazurilor sau a învoelilor agricole din 1908!

Nu e așa domnule Juvara?

2 Decembrie 1921

NICOLAE NEGRU

Judecătorul ocol. Ghergani, jud. Dâmbovița

Rugăm pe d-nii magistrați și avocați a ne trimite scrise pe câte o pagină, descifrabil, hotărârile instanțelor judecătorești cari rezolvă chestiuni de drept discutabile, pentru a le putea publica în Curierul Judiciar. Cele mai importante vor fi publicate însoțite de note.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 22 Octombrie 1920

Președenția d-lui G. STOICESCU, Președinte

Iosif I. Chilălău și Gheorghe I. St. Tamași

Decizia No. 1361

Recurs penal. — Inculpat condamnat la închisoare. — Obligațiunea de a se constitui prizonier. — Constituirea trebuie să aibă loc special pentru cauza dedusă în recurs, chiar dacă inculpatul este deținut deja, însă pentru alte cauze. — Art. 422 pr. p.

Un condamnat care a atacat cu recurs în casație sentința de condamnare, în cazul când n'a fost eliberat pe cauțiune, este obligat a îndeplini formalitățile de a se constitui prizonier cerute de a t. 422 pr. p., în mod special pentru cazul dedus în judecată prin recursul său, — împrejurarea că el se află deținut pentru alte cauze, nedispensându-l de facerea acestei formalități, a cărei neîndeplinire atrage respingerea recursului ca inadmisibil.

Curtea,

În lipsa lui Gh. I. St. Tamași s'a prezentat recurentul Iosif I. Chilălău prin procurator d. avocat Tudor Popescu;

D. Procuror Al. Dem. Opreșcu a ridicat incidentul de inadmisibilitate al ambelor recursuri, de oarece recurenții nu s'au conformat dispozițiilor art. 422 procedura penală;

D. Avocat Tudor Popescu a cerut respingerea incidentului în ce privește pe recurentul Iosif I. Chilălău.

Deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a recursurilor ridicat de d. Procuror General:

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului, se constată că recurentul Iosif I. Chilălău a fost condamnat de Curtea cu jurați din jud. Muscel la muncă silnică pe viață, iar recurentul Gheorghe I. St. Tamași la un an închisoare corecțională pentru fapte de complicitate la omucidere, prevăzut și pedepsit de art. 225, 234 al II, 50 al. II, 51 și 63 din c. penal;

Având în vedere că din actele din dosar rezultă că la 22 Sept. 1920, ziua fixată pentru judecarea recursului, recurentul Iosif Chilălău se găsea deținut în arestul preventiv din județul Muscel, în baza mandatului de arestare No. 10286/919, emis de judecătorul de Instrucțiune al Tribunalului Muscel pentru crima de tâlhărie, și în baza mandatului No. 145/920, emis de Parchetul Trib. Muscel, pentru executarea unei condamnări pentru contrabandă vamală;

Că la data înfățișării sus arătată amânându-se judecarea recursului, pentru a se cere Curții cu Jurați de Muscel, relațiuni în ce privește chestiunea de a se ști dacă recurenții s'au conformat dispozițiilor art. 422, procedura penală și pentru faptul de complicitate la tâlhărie, ce face obiectul recursului de față, recurentul Iosif I. Chilălău, spre satisfacerea acestor cerințe ale legii, în ziua de 2 Oct. 1920 s'a declarat constituit prizonier la Parchetul Trib. Muscel;

Considerând că art. 422 proc. penală, prevede că cei condamnați la o pedeapsă privativă de libertate, nu vor fi admiși a face recurs în Casație, decât când vor fi în stare de închisoare sau eliberați pe cauțiune;

Că din redacțiunea acestui text rezultă în mod neîndoiios că legiuitorul a voit să impună condamnatului că, dacă nu a fost liberat pe cauțiune, trebuie să se

găsească închis, adică la îndemâna justiției în momentul când face declarațiunea de recurs sau cel mai târziu până la termenul fixat pentru judecarea recursului; că, deasemenea, legiuitorul a înțeles că partea condamnată trebuie să satisfacă această formalitate în ceea ce privește pedeapsa contra căreia înțelege să facă recurs; că, deci împrejurarea că dânsul se găsea deja în stare de arest pentru alte fapte, nu-l dispensează de a îndeplini formele cerute de art. 422 proc. pen. în mod special și pentru fapta pentru care recursul său se află pendinte;

Că, în speță, fiind constatat că recurentul Iosif Chilălău, a îndeplinit aceste formalități abia în ziua de 2 Oct., deci posterior datei de 22 Sept. pentru când se fixase judecarea recursului, el nu poate fi considerat că a satisfăcut în mod legal cerințele art. 422 pr. pen., astfel că din acest punct de vedere recursul său este inadmisibil.

În ce privește recursul făcut de Gheorghe I. St. Tamași;

Având în vedere că numitul recurent fiind condamnat la pedeapsa închisorii corecționale, nu s'a conformat dispozițiilor art. 422 pr. pen., de a fi în stare de închisoare sau liberat pe cauțiune.

Că, dar, ambele recursuri urmează a fi respinse ca inadmisibile.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursurile etc.

NOTA. — Jurisprudența este constantă asupra interpretării art. 422 din pr. pen. În acelaș sens Cas. s. II, 2150 din 1910, (*Curierul Judiciar* No. 74 din 1910, p. 43), a decis că în materie de delict de presă, când recurentul este condamnat în mod definitiv la o pedeapsă privativă de libertate, el trebuie să se conformeze art. 422 pr. pen., până la ziua judecării recursului; Idem, Cas. II, 1160 din 2 Mai 1914, (*Curierul Judiciar* No. 53/914 p. 436; Cas. II, 2143 din 15 Iunie 1910 (*Curierul Judiciar* No. 60/910 p. 510) a decis că liberarea provizorie pe cauțiune obținută în cursul instrucțiunii, satisface cerințele art. 422 pr. pen.; Contrar, s. II, 1163 din 4 Mai 1912 (*Curierul Judiciar* No. 53/912 p. 624), că un condamnat liberat provizoriu de instanța de fond, fără cauțiune, până la judecarea recursului, nu satisface cerințele art. 422 pr. pen.; Cas. II, 40 din 10 Ianuarie 1912 (*Curierul Judiciar* No. 23/912), a decis că dacă condamnatul nu s'a conformat dispozițiilor art. 422 pr. pen. *cel mult până la primul termen de înfățișare*, nu i se poate acorda termen pentru aceasta; Cas. II, 1915 din 3 Iulie 1914 (*Curierul Judiciar* No. 74/914, p. 604) a decis că liberatul pe cauțiune se poate prezenta liber la judecată; Cas. II, 1256 din 2 Iunie 1913, (*Curierul Judiciar* 60/913, p. 676), a decis că dispozițiunile art. 422 pr. pen. nu sunt îndeplinite, în cazul când s'a dat o hotărâre definitivă, asupra unei contestații la executarea mandatului de arestare, prin care s'a admis suspendarea executării. Cas. prin decizia de mai sus, a hotărât cu drept cuvânt, că dispozițiunile art. 422 pr. pen. n'au fost îndeplinite, când cel condamnat nu s'a constituit nici prizonier, nici s'a liberat

pe cautiune, iar faptul, că recurentul este reținut închis pentru alte delict, nu se poate asimila cu ipotezele prevăzute de legiuitor, care sunt de strictă interpretare.

(N. R.).

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența dela 3 Octombrie 1921

Președenția d-lui AL. ANASTASIU, Consilier

Decizia civilă No. 103

Locațiune. — Închirierea lucrului altuia. — Validitatea contractului. — Natura dreptului chirieșului. — Drept personal contra locatorului, iar nu drept real asupra imobilului. — Dacă chirieșul poate discuta dreptul de proprietate al locatorului. Soluție negativă? — Art. 1411 și 1428 c. civil.

Locațiune. — Temere de evicțiune. — Dreptul chirieșului de a suspenda plata chiriei și a reține prețul. — Aplicarea prin analogie a art. 1364 c. civil, dela materia vânzării.

Legea proprietarilor. — Dacă se poate discuta pe calea sumară și urgentă prevăzută de această lege, validitatea titlurilor de proprietate a imobilului închiriat? — Soluție negativă.

1. Contractul de închiriere este valid între părți, chiar dacă locatorul nu este adevăratul proprietar al imobilului, pentru că închirierea nu este un contract translativ de proprietate, ci un contract producător numai de obligații, el neconferind chirieșului decât un drept personal contra locatorului, iar nu un drept real asupra imobilului; cu alte cuvinte între chirieș și locator nu există decât un raport de obligație dela creditor la debitor, în virtutea căruia locatorul este dator a procura chirieșului folosința lucrului închiriat.

Așa fiind, urmează că chirieșul nu are a se preocupa și discuta de dreptul de proprietate al locatorului, el putând numai în cazul când ar suferi vre-o turburare în folosința sa, să aibă un just motiv de temere, care să-l autorizeze a suspenda plata chiriei până la încetarea pericolului evicțiunii, iar în cazul când ar fi evins, să țină răspunzător pe locator de daune-interese pentru inexecutarea obligațiunii sale de a-i procura și garanta zi cu zi folosința imobilului.

2. Nu se poate discuta, pe calea sumară și urgentă a legii proprietarilor, validitatea titlurilor de proprietate a imobilului închiriat, deoarece din însuși titlul legii asupra drepturilor proprietarilor, cât și din cuprinsul ei, rezultă că această lege excepțională a creat și organizat o procedură sumară și cu termene scurte, în scopul numai de a înlesni realizarea drepturilor rezultând din contractele de închiriere, celelalte pretensiuni, urmând a fi vidate și rezolvate conform dreptului comun: cu procedura, căile de reformare și termenele obișnuite.

3. Chirieșul poate să suspende plata chiriei de câte ori există o justă temere de evicțiune, pe temeiul principiului înscris în art. 1364 c. civil, aplicabil și în materie de locațiune.

4. Evicțiune ar fi pentru un chirieș numai atunci când, de exemplu, un terțiu ar revendica imobilul închiriat și, după ce a obținut câștig de cauză, ar expulza pe chirieș, invocând nulitatea contractului de închiriere ca emanând dela un non dominus, sau când chirieșul ar fi izgonit de fapt din imobil de către însăși proprietarul, și s'ar vedea astfel lipsit de folosința lucrului închiriat, sau în alte cazuri similare. În toate aceste cazuri, precum și atunci când ar exista un just motiv pentru chirieș de a se teme de o turburare serioasă, chirieșul poate să rețină prețul chiriei pentru timpul cât ține pericolul evicțiunii, sau ar putea să consemneze acel preț dacă voeste să se libereze, în orice caz însă el nu este îndreptățit să-l plătească altuia, cu care nu are nici un raport juridic.

Nu există o asemenea temere de evicțiune, când se recunoaște de chirieș și se constată în fapt că dânsul s'a folosit în mod continuu și neîntrerupt de imobilul închiriat și locuiește și astăzi în acel imobil, nefiind turburat de nimeni, și nici nu arată cel puțin că i s'ar fi făcut vre-o notificare din partea vreunui terțiu achizitor al imobilului, prin care să i se pretindă a nu mai plăti chiria în mâinile locatorului, dela care deține imobilul, în virtutea contractului de închiriere ce a încheiat cu dânsul, contract care a continuat astfel să-și primească execuțiunea sa în fapt prin rămânerea în imobil a chirieșului, care deci urmează a-și îndeplini la rândul său obligațiunile corelate decurgând pentru dânsul din același contract față de locator.

Curtea,

Asupra apelului introdus de Gr. Teodorescu din Bazargic, prin petiția înregistrată la No. contra ordonanței cu No. 20 din 1921, dată de prezidentul Tribunalului Caliacra, pe baza legii asupra drepturilor proprietarilor rezultând din contractele de închiriere, și prin care s'a admis acțiunea intentată de Al. Andreef din Bazargic contra apelantului, obligându-l pe acesta să-i plătească suma de 4800 lei, care reprezintă chiria dela 14 Iulie 1919 până la 14 Iulie 1921, pe temeiul contractului de închiriere intervenit între susnumiții și vizat de Administrația Financiară Caliacra la No. 7 din 1919;

Având în vedere actele cauzei, desbaterile urmate și ascultând pe apelant în susținerile sale și pe intimat în obiecțiunile sale;

Având în vedere că se constată că între apelantul Grigore Teodorescu, ca chirieș, și Al. Andreef, ca proprietar, a intervenit un contract scris de închiriere, vizat la No. 7 din 12 Februarie 1919 de Administrația Financiară a Județului Caliacra, prin care cel dintâi a luat cu chirie dela cel de al doilea imobilul din orașul Bazargic strada Principele Ferdinand No. 43, compus din 3 camere la etaj, una mansardă, iar jos o sufragerie, bucătărie, șopron, și curte, pe termen de un an dela 14 Ianuarie 1919 până la 14 Ianuarie 1920, cu chiria de 2400 lei anual, plătită în două rate semestriale, una la facerea contractului și a doua la 14 Iulie 1919, contract care s'a prelungit apoi prin legile speciale privitoare la închirieri;

Că, în virtutea acestui contract, chirieșul Gr. Teodorescu, apelantul de azi, a plătit lui Alex. Andreef, intimat în apelul de față, numai prima rată de 1200, lei la facerea contractului, iar ratele următoare a refuzat să i le plătească, arătând ca motiv faptul că a aflat în urmă că Al. Andreef, dela care luase cu chirie imobilul, nu ar fi adevăratul proprietar al acestui imobil, ci un altul anume K. Tabacof, căruia pretinde că i-a plătit chiria pe semestrul de 23 Aprilie 1921 26 Octombrie 1921, exhibând și o chitanță din partea acestuia, fără însă a-l chema în garanție sau a-l pune în cauză;

Având în vedere că se susține de către apelantul Gr. Teodorescu că Tabacof ar fi cumpărat imobilul în chestiune dela P. Calcef, iar acesta dela Z. Salmanski, care a vândut aceeași casă și lui Al. Andreef, dela care apelantul a luat-o cu chirie, și că prin urmare Andreef nu are dreptul să pretindă executarea mai departe a contractului de închiriere ca unul ce nu a fost nici odată proprietarul real al imobilului;

Având în vedere că, în speță, este constant în fapt că apelantul Gr. Teodorescu deține imobilul dela Alex. Andreef, care i l'a predat spre folosință, în virtutea contractului de închiriere mai su menționat, intervenit între dânsii; că Teodorescu continuă a se folosi și

acum de acest imobil ca chiriaș, fără a fi turburat de nimeni; că în fine, Teodorescu nu arată cel puțin că i s'ar fi făcut vre-o notificare din partea vre-unui terțiu achizitor al imobilului, prin care să i se pretindă a nu mai plăti chiria în mâinile lui Andreef;

Considerând că, în ipoteza că Andreef nu ar fi adevăratul proprietar al imobilului, contractul de închiriere trebuie totuși a fi privit ca valid între părți pentru că închirierea nu este un contract translativ de proprietate, ci un contract producător numai de obligații; că în adevăr, contractul de închiriere nu conferă chiriașului decât un drept personal contra locatorului, iar nu un drept real asupra imobilului;

Că acest caracter al dreptului chiriașului rezultă atât din definiția ce art. 1411 c. civ. dă contractului de locațiune, cât și din celelalte dispozițiuni ale codului civil, după care chiriașul nu are decât un simplu drept de creanță contra locatorului, spre a dobândi folosința lucrului închiriat; cu alte cuvinte între chiriaș și locator nu există de cât un raport de obligație dela creditor la debitor, în virtutea căruia locatorul este dator a procura chiriașului folosință continuă, durabilă și permanentă a lucrului închiriat, iar chiriașul de a plăti chiria, adică echivalentul acelei folosințe;

Că, aceia ce învederează și mai mult personalitatea dreptului chiriașului, sunt dispozițiunile art. 1428 c. civ., care exclude orice ideie de realitate a acestui drept, din moment ce prevede că de câteori chiriașul este turburat prin acțiunea unui terțiu, privitoare la lucrul închiriat, el nu se poate apăra singur, ci trebuie să cheme pe locator în garanție, putând chiar cere scoaterea sa din cauză, pe când dacă dreptul său ar fi real, chiriașul ar avea calitatea de a se apăra singur contra pretenției turburătorului, iar pe de altă parte hotărârea pronunțată contra locatorului n'ar fi opozabilă chiriașului de cât cu condiția ca să fi figurat el însuși în instanță. (vezi D. Alexandresco v. III partea I, ediția II-a, pagina 221 nota I; și vol. VIII ediția I paginile 575 și 544 nota 2;

Considerând că acestea fiind principiile ce guvernează contractul de locațiune, urmează că chiriașul nu are a se preocupa și discuta de dreptul de proprietate al locatorului, putând numai, în cazul când ar suferi vre-o turburare în folosința sa, să aibă un just motiv de temere, care să-l autorize a suspenda plata chiriei până la încetarea pericolului evicțiunii, iar în cazul când ar fi evins, să țină răspunzător pe locator de daune interese pentru inexecutarea obligațiunei sale de a-i procura și garanta zi cu zi folosința imobilului;

Având în vedere însă că, în speță, se constată, precum s'a arătat mai sus, că chiriașul Grigore Teodorescu, departe de a fi fost turburat în folosința imobilului ce a luat cu chirie dela Andreef, din contră s'a folosit în mod continuu și neîntrerupt de imobilul închiriat și locuiește și astăzi în acel imobil, nefiind supărat de nimeni, prin vre-o turburare de fapt sau de drept;

Considerând, pe lângă acestea, că nici nu se poate discuta pe calea sumară și urgentă a legii proprietarilor, validitatea titlurilor de proprietate a imobilului închiriat, precum voește a face apelantul, de oarece din însuși titlul legii asupra drepturilor proprietarilor rezultând din contractele de închiriere, cât și din cuprinsul ei, rezultă că această lege excepțională a creiat și organizat o procedură sumară și cu termene scurte, în scopul numai de a înlesni realizarea drepturilor rezultând din contractele de închiriere, celelalte pretențiuni urmând a fi vidate și rezolvate conform dreptului comun: cu procedura, căile de reformare și termenele obișnuite;

Că de altfel discutarea unor asemenea drepturi, precum și a titlurilor de proprietate, nici nu ar fi cu putință să se facă în instanța de față, în care nu figurează pretinsul proprietar, el nefiind pus în cauză și citat în instanță;

Considerând, mai departe, că este adevărat că chiriașul ar putea să suspende plata prețului de câteori există o justă temere de evicțiune; că acest drept al chiriașului rezultă din principiul înscris în art. 1364 din codul civil pentru contractele de vânzare și pe care doctrina și jurisprudența îl aplică și la contractele de locațiune;

Considerând că evicțiune ar fi pentru un chiriaș numai atunci când, de exemplu, un terțiu ar revendica imobilul și, după ce a obținut câștig de cauză, ar expulza pe chiriaș, invocând nulitatea contractului de închiriere ca emanând dela un *non dominus*, sau când chiriașul ar fi izgonit de fapt din imobil de către proprietar și s'ar vedea astfel lipsit de folosința lucrului închiriat, sau în alte cazuri similare;

Că, în toate aceste cazuri, precum și atunci când ar exista un just motiv de a se teme de o turburare serioasă, chiriașul ar putea, în adevăr, să rețină prețul chiriei pentru timpul cât ține pericolul evicțiunii, sau ar putea să consemneze acel preț, dacă voește să se libereze, în orice caz însă el nu este îndreptățit să-l plătească altuia, cu care nu are nici un raport juridic, precum a făcut în speță apelantul;

Având în vedere însă că, în speță, nu există o asemenea temere de evicțiune, întrucât se recunoaște de chiriaș că dânsul se folosește și acum de imobilul închiriat, pe care îl deține dela Andreef, în virtutea contractului de locațiune menționat, și că nu a suferit până acum nici o turburare de fapt sau de drept, ceiace dovedește că contractul a continuat să-și primească execuțiunea sa în fapt, prin rămânerea în imobil a chiriașului, care deci urmează a-și îndeplini la rândul său obligațiunile corelative decurgând pentru dânsul din acelaș contract față de locator;

Considerând că, astfel fiind, fără cuvânt apelantul Grigore Teodorescu s'a crezut dispensat de a plăti locatorului Al. Andreef chiria datorită pentru imobilul de care se folosește și pe care îl deține dela aceasta din urmă, cât timp nu s'a produs până acum nici un eveniment de natură a-l îndreptăți să invoce un just motiv de temere eri o evicțiune, în care caz ar fi putut să cheme în garanție pe locatorul cu care a contractat;

Considerând că din cele ce preced rezultă că motivul de neplata chiriei, invocat de apelantul Grigore Teodorescu, se găsește neântemeiat și trebuie dar să fie respins;

Considerând că întrucât apelantul nu a mai invocat alte mijloace de apărare, în combaterea acțiunei intentată contra sa de către Andreef pentru plata chiriei, urmează că apelul de față este nefondat și trebuie să fie respins, menținându-se sentința Tribunalului, prin care apelantul Grigore Teodorescu a fost obligat la plata chiriei reclamate;

Statuând și asupra cheltuelilor de judecată, pe care Curtea apreciind le fixează la suma de una sută lei;

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Remus C. Benișache, Curtea respinge ca nefondat apelul etc;

(ss) Al. Anastasiu, Gh. L. Dimitriu, C. Nacian, Al. Teodorescu, Remus C. Benișache.

Grefier, (s) Eugeniu Dem. Zăgănescu

NOTA. — Prin decizia mai sus reprodusă, căreia i s'ar putea imputa o motivare prea abun-

dentă, se face o justă aplicațiune a principiilor relative la materia locațiunei. Un chiriaș chemat în judecată de locatorul său, refuză plata chiriei cerută pentru imobilul închiriat, sub cuvânt că locatorul n'ar fi proprietarul imobilului, deși se constată în fapt că chiriașul dela data încheerii contractului a avut și are folosința liniștită a acestui imobil fără a fi turburat de nimeni. În această situațiune, cu drept cuvânt Curtea decide că locatarul trebuie să-și îndeplinească obligațiunile corelative folosinței pe care o are. Pentru a da un temel juridic soluțiunei admise, Curtea nu se mărginește a constata lipsa oricărei dovezi din partea chiriașului în privința vreunei turburări de fapt sau de drept adusă folosinței sale, și să aplice prin analogie dispozițiunea art. 1364 cod. civ., care arată anume cazurile în care cumpărătorul este îndreptățit să suspende plata prețului datorit vânzătorului. Pentru a nu se menține în cadrul unei motivări în fapt, Curtea se pune în ipoteza că locatorul n'ar fi adevăratul proprietar al imobilului închiriat și admite că chiar în acest caz contractul de închiriere trebuie să fie considerat valid în raporturile dintre părțile contractante. Cu alte cuvinte, Curtea examinează cesiunea valorii juridice a locațiunei lucrului altuia, și admite că un asemenea contract este valabil; în sprijinul soluțiunei date, pe care o credem exactă, deși cesiunea este controversată în doctrină,¹⁾ Curtea se mulțumește a invoca natura dreptului conferit locatarului prin contractul de locațiune, care este un simplu drept de creanță contra locatorului, iar nu un drept real asupra imobilului, cum este dreptul cumpărătorului. Credem că acest argument bazat pe natura dreptului locatorului nu este concludent în speță, fiindcă cesiunea pusă în discuțiunea Curței era de a se ști dacă locatarul atât timp cât nu este turburat în folosința sa, este în drept să refuze locatorului plata chiriei. Or, din acest punct de vedere al efectelor pe care trebuie să le producă contractul în raporturile dintre părți, este indiferentă discuțiunea cu privire la natura dreptului rezultat din convențiune. Un argument peremptoriu în acest sens rezultă din art. 1364 cod. civ., care nu recunoaște cumpărătorului, deși vânzarea unui lucru cert și determinat conferă un drept real, dreptul de a suspenda plata prețului, decât în caz de evicțiune sau când este cel puțin un pericol serios de evicțiune. În consecință cumpărătorul care a plătit prețul n'ar fi în drept să ceară restituirea sumei plătite, chiar dacă în urmă a aflat despre pericolul de evicțiune la care este supus.

Rezultă prin urmare din considerațiunile expuse

că nici un principiu de ordin juridic sau rațional nu se opune la validitatea unui contract care să aibă de obiect lucrul altuia, căci conform art. 963 cod. civ., orice lucru în comercio poate face obiectul unui contract, chiar dacă nu se găsește în patrimoniul celui care contractează o obligațiune cu privire la acel lucru, indiferent dacă este vorba de o obligațiune de a da sau de a face. Este adevărat că în dreptul francez există dispoziția art. 1599 care proclamă nulitatea vânzării lucrului altuia, dar aproape unanimitatea autorilor de drept civil este de părere că acest text are un caracter excepțional care, așa fiind, trebuie interpretat în mod restrictiv și nu se poate întinde prin analogie în materie de locațiune. La noi, legiuitorul, cu drept cuvânt n'a reprodus art. 1599 și prin urmare în lipsă de text expres care să reglementeze ipoteza vânzării unui lucru străin, urmează să rezolvăm această cesiune prin aplicațiunea principiilor generale de drept și anume să considerăm o asemenea vânzare ca rezolubilă, adică ca fiind valabilă și dând naștere în raporturile dintre părțile contractante la efectele care derivă din natura sa, pe cât timp n'a fost desființată după cererea cumpărătorului.²⁾

Dacă în materie ipotecară, trebuie să admitem nulitatea ipotecei constituită asupra imobilului altuia, motivul determinant al acestei soluțiuni deosebite rezultă din dispoziția expresă a art. 1775 care proibă constituirea de ipotecă asupra unui bun viitor și pe cale de consecință asupra imobilului altuia.

Conchidem, prin urmare, că locațiunea lucrului altuia fiind valabilă, contractul urmează să fie executat între părți până în momentul în care locatarul va fi depozitat după cererea proprietarului și locatarul nu poate suspenda plata chiriei decât în condițiunile stabilite de art. 1364 c. civ.

* * *

Curtea, în sprijinul soluțiunei date, mai invoacă o considerațiune bazată pe caracterul excepțional al legii proprietarilor care organizând o procedură sumară și urgentă, n'ar permite chiriașului să discute în apărarea sa validitatea titlurilor de proprietate sau existența dreptului invocat de locator. Credem că această interpretare este foarte discutabilă căci, cum s'ar putea refuza chiriașului posibilitatea de a dovedi existența unui pericol de evicțiune din cauză că locatorul nu e proprietarul imobilului închiriat? Dealtmintrelea mi se pare o lipsă de consecvență logică de a admite pe de o parte, cum face Curtea, că chiriașul are dreptul să suspende plata chiriei ori de câteori există o justă temere de evicțiune, și pe de altă parte să se

1) A se vedea Colmet de Santerre, t. VII, No. 159 bis, II; Laurent, t. XXV, No. 56; Guillouard, Traité du contrat de louage, t. I, No. 50 și urm.; Baudry-Lacantinerie et Wahl, Du louage, t. I, No. 96 și urm.

2) *Cerban*, Despre actele juridice cele mai importante făcute cu privire la patrimoniul altuia, pag. 28 și urm.

refuze chiriei posibilitatea de a obține această suspendare dovedind pericolul de evicțiune care rezultă tocmai din lipsa dreptului de proprietate în persoana locatorului.

ALEX. CERBAN

TRIBUNALUL PUTNA SECȚIA I

Audiența dela 20 Aprilie 1921

Președinția d-lui G. P. SCHEIANU, Jud. de ședință
Nicu Missir cu Ministerele de Interne, Finanțe, Război și Adm. t. a
Finanțiară Putna

Sentința civilă No. 93

Stat. — Acte de guvernământ. — Particular. — Responsabilitate. — Daune. — Decretul-lege No. 1594/919. — Legea din 12 Febr. 1912, art. 5 lit. f. § 1, art. 998 c. civ. și art. 4 legea responsabilității ministeriale din 1879.

Actele de guvernământ sunt acte unilaterale de voință ale Statului sau organelor administrative, care sunt lăsate la aprecierea necondiționată a administrațiunii de a le face sau nu, și care nu dau loc la despăgubiri pentru particulari, decât numai când sunt conferite în mod special prin lege.

Actele de guvernământ sunt justificate de ocrotirea unui interes general privitor la ordinea publică, siguranța Statului internă sau externă, declararea stărei de asediu, fapte de război etc. conform legii din 17 Febr. 1912, art. 5 lit. f. § 1.

Prin urmare, în speță, fiind vorba de un act de guvernământ, care a îndrituit pe Stat, în interesul apărării naționale să ordone vărsarea vinurilor din regiunea viticolă a Panciului, nu poate da loc la despăgubiri integrale, ci numai în limita putinței de plată a Statului, modalitățile de plată și constatarea cantităților fiind fixate de decretul No. 1594 din 23 Aprilie 1919. Statul face aceste plăți din spirit de echitate, prin faptul că din cauză de forță majoră el nu poate fi declarat responsabil pe temeiul art. 998 c. civ., nici a art. 4 din legea responsabilității ministeriale din 1879.

S'au ascultat din partea reclamantului d-l avocat V. Mamigonian iar din partea Statului d-l avocat G. Simionovici.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de N. Missir contra Minist. de Război, Interne, Finanțe și Adm. t. a Financiară Putna pentru 41.300 lei.

Având în vedere că din actele dela dosar, din concluziunile orale și notele depuse de părți, se constată, în fapt următoarele:

Conform ordinului M. Cartier General cu No. 7718, la 24 Decembrie 1916, s'a dispus vărsarea tuturor cantităților mici de vin și rachiu în toate localitățile la sud de Panciu, Mărășești, Bolotești și Bătinesti, în schimbul cărora se eliberau bonuri de rechiziție, măsuri cari au fost luate și de Ministerul de Interne pe frontul de 1—10 km. în adâncime în spatele frontului. Reclamantului i se eliberează un proces-verbal de 18.900 decalitrii vin, pentru care primește două acțiuni în sumă de 41.800 lei, conform Jurnalului Consiliului de Miniștrii, cu No. 63 din 19 Ianuarie 1919. Comisiunea instituită conform acestui Jurnal, constată că prima

comisie a făcut abuzuri și că reclamantului i se cuvine numai 12.000 decalitrii, a 7 lei, total 84.000, din care 41.800 lei accont primit, iar pentru 49.200 lei a primit bonuri, conform decretului-lege No. 1594 din 14 Aprilie 1919, așa că urmează a restitui 7000 lei primiți în plus.

Având în vedere că reclamantul susține a i se plăti 18.900 deca, cât s'a constatat la început de organele administrative, iar nu cât s'a decis în urmă, având 35 Ha. vie, și că această plată urmează a se efectua în întregime, fiind vărsată din ordinul Statului pentru motive superioare, cum reunește referatul președinției Consiliului de Miniștrii cu No. 122 din 17 Ianuarie 1919, spre deosebire de despăgubirile propriu zise, unde se plătește sub formă de ajutor; cu alte cuvinte Statul vărsând de bună voe aceste vinuri, deși în interes superior, trebuie să le plătească în întregime, fiind răspunzător pe baza art. 998 c. civ. și urm., și că a II-a comisie instituită nu avea căderea a constata că în localitățile unde nu se făcuse încă constatări, iar nu în Panciu unde avea acte dresate.

Având în vedere că Statul se opune la plată, susținând în primul rând 1) neresponsabilitatea Statului în materie de acte de guvernământ; 2) aceeași neresponsabilitate pentru fapte de război; și 3) indemnitate grațioasă în virtutea principiilor de echitate, așa că neavând acțiune de a reclama, urmează ca cererea să-i fie respinsă.

Considerând că, în drept, Statul poate face trei feluri de acte: 1) *Acte de autoritate* care sunt acte unilaterale de voință ale statului (Duguit, Traite, I, pag. 219) sau emanațiuni directe ale organelor administrative, conținând numai voința acestora și la care, voința particularului nu intervine de loc, contra cărora cel lezat poate să se plângă fie pe cale administrativă ierarhică fie pe calea contenciosului administrativ, care poate declara ca ilegal actul atacat dar numai față de particularul recurent; 2) *Actele de guvernământ* care sunt tot acte de autoritate, emanațiuni directe ale autorității administrative, care însă sunt lăsate de lege la aprecierea necondiționată a administrațiunii de a le face sau a nu le face (Anibal Theodorescu, dr. administrativ, pag. 220 și urm.) și care nu pot fi anulate sau reformate de nici un tribunal judecătoresc sau administrativ (afară de aceeași autoritate care le-a făcut sau de autoritățile ierarhice superioare) și nici nu pot da loc la despăgubiri bănești pentru particularii dăunați. (Berthélemy, Drept administrativ, pag. 75 și urm.) Prin legea din 17 Februarie 1912, la art. 5, litera f, § I, se specifică: *Actele de guvernământ, adică măsurile luate pentru ocrotirea unui interes general privitor la ordinea publică, la siguranța statului internă sau externă sau la alte cerințe de ordine superioară, cum ar fi: declararea stării de asediu, faptele de război care ar rezulta dintr-o forță majoră sau din necesitățile imediate ale luptei etc., etc.*

Având în vedere că prin acest text se enumără actele de guvernământ și între acestea figurează și faptele de război, care conform legii nu dă dreptul la despăgubiri și nici la acțiune în justiție, acte care deci nu sunt discreționare în ceea ce privește legalitatea lor, ci numai în privința oportunității lor; 3) *Actele de gestiune* pe care Statul le poate face investit fiind cu personalitate juridică, în care calitate are un patrimoniu, ca orice particular;

Având în vedere că faptele de război isvorâte din trebuința de a apăra integritatea teritoriului Statului, intrând în categoria actelor de guvernământ, nu dau drepturi la despăgubiri pentru particulari de cât numai când sunt conferite în mod special prin lege, cum la

noi este legea rechizițiilor militare sau cum sunt în Franța legi speciale ;

Că, în speță, referatul primului ministru și Jurnalul Consiliului de Miniștrii, care spune textual „*aici nu poate fi vorba de plata de despăgubiri, ci de plata pretului unei averi distrusă din ordinul Statului sau pentru motive superioare, să fie plătiți pe valoarea lor*”, nu pot să fie interpretate de cât așa cum s'a spus mai sus tot în acest Jurnal, adică sub formă de ajutor, fiindcă Jurnalele Consiliilor de Miniștrii n'au putere de lege, și cât privește faptul că mai târziu s'a emis un decret-lege cu No. 1594, la 23 Aprilie 1919, acesta explică numai modalitățile în care se vor face plata vinurilor vărsate, fără însă a se recunoaște dăunaților vre-un drept sau titlu de creanță contra Statului ;

Considerând că întrucât însuși reclamantul recunoaște în acțiune că vărsarea vinurilor a fost făcută în vederea apărării naționale și întrucât în speță din telegramele atașate la dosar, se vede clar motivele pentru care Marele Cartier General și Ministerul de Interne au dispus vărsarea vinurilor, este inutil a se mai face distincția între daunele inevitabile și măsuri de precauție, distincția extrem de grea, în tot cazul subtilă și arbitrară pe care au consacrat-o tribunalele franceze sub influența lui Wattel (*Droit de gens*, Cartea II, cap. V) mângâindu-se numai a adăoga că aceste măsuri au un caracter de forță majoră, întrucât sunt necesitate de o înțeleaptă conducere a războiului ;

Având în vedere că astfel fiind, dacă totuș reclamanțul a primit două acțiuni și bonuri pentru 12000 deca, această indemnitate este cu totul grațioasă pe baza principiului de echitate, iar deciziile comisiilor instituite pentru constatarea daunelor sunt suverane și neatacabile pe nicio cale, așa că acțiunea reclamanțului urmează a fi respinsă ca nefondată, (*Repertoire du droit français*, vol. 23, pag. 473) ;

Considerând că chiar în ipoteza desbătută de reclamanț, ca Statul să fie obligat a plăti despăgubiri conf. art. 998 și urm., c. civ., mai ales față cu argumentul tras din art. 4 al legii asupra responsabilității ministeriale din 2 Mai 1879, totuș această responsabilitate încetează în caz de forță majoră, și războiul sau faptele de război nu pot fi considerate decât ca o forță majoră, (Cas. I 1894, *Alexandresco*, V. pag. 437) , așa că și din acest punct de vedere acțiunea Reclamanțului urmează a fi respinsă ;

Considerând că și în ipoteza când considerentele de mai sus n'ar fi exacte în drept și că întrucât Consiliul de Miniștrii a aprobat referatul președintelui Consiliului cu No. 122/919, de a se plăti integral vinurile vărsate, Statul este obligat a plăti conform acestui Jurnal, totuș nu este mai puțin adevărat însă că prin același Jurnal s'a aprobat și înființarea de comisii care să constate vinurile vărsate și neconstatate încă, care însă, din cauza abuzurilor și nedreptăților făcute de primele comisii comunale, au primit instrucțiuni să controleze și să verifice la fața locului și cantitățile vărsate, pentru care se emisese procese-verbale ;

Acest control era permis Statului să-l facă, iar seriozitatea și calitatea persoanelor din comisie care s'au transportat în localitate și au făcut cercetări întinse, comisie instituită pe baza unui Jurnal pe care însuși reclamanțul își bazează acțiunea, îndreptățește pe tribunal a crede că ultimele constatări corespund cu realitatea ;

Că așa fiind, acțiunea reclamanțului urmează a fi respinsă și din acest punct de vedere.

În ce privește cheltuielile de judecată cerute de d-l avocat al statului, tribunalul în aprecierea sa le fixează la suma de 200 lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l Judecător G. P. Scheianu.

Tribunalul,

Respinge ca nefondată acțiunea, etc.

(ss) G. P. Scheianu, V. V. Nicolau

Grefier (s) C. Bălan

NOTA. — În speța dedusă înaintea Trib. Putna s'a pus în discuțiune iarăși chestiunea actelor de guvernământ: dacă ele pot da loc la despăgubiri, când vatămă interesele particularilor.

Doctrina ¹⁾ jurisprudența sunt constante în a spune, că aceste acte nu dau loc la despăgubiri, căci ele sunt justificate pe ocrotirea unui interes general privitor la ordinea publică și siguranța internă sau externă a Statului ²⁾.

Trib. Putna constatând că vărsarea vinurilor din zona Panciului a fost dictată Statului de motive de apărare națională și sub presiunea forței majore — deși s'au dresat procese-verbale de autoritățile administrative în care s'au trecut cantitățile vărsate, iar prin decretul-lege 1594 din 23 Aprilie 1919 s'a dispus plata lor — prin urmare acest fapt constituie un act de guvernământ, care scapă de sub controlul instanțelor ordinare, și nici nu poate da loc la despăgubiri civile pe temeiul art. 998. c. civ.

Dacă Statul, motivează Trib., a dispus plata vinurilor vărsate, el a făcut-o din spirit de echitate și numai în limita capacității sale de a putea plăti, încât particularii vătămați nu pot fi îndreptățiți de a avea un drept de creanță asupra integralității sumei.

Recunoaștem că dacă din punctul de vedere juridic, sentința Trib. Putna pare justificată întrucâtva, în nici un caz ea nu este echitabilă.

Intr'adevăr, din moment ce Statul și-a luat asupra-și plata vinurilor vărsate, aceasta vădește până la un punct că statul nu a voit să facă un act de guvernământ, *stricto sensu*, ci, că își lua asupra-și acoperirea sumelor, prin despăgubirile dela Ruși, care garantase prin convențiune plata vinurilor vărsate.

În al doilea rând, regiunea Panciu-Odobești este unul din cele mai bogate ținuturi viticole, cari au fost distruse de războiu, și dacă Statul nu va da podgorenilor mijloace de a se reface, încă una din bogățiile de export — vinul — va fi suprimată în detrimentul economiei naționale.

E. C. DECUSARA

1) Vezi Anibal Teodorescu, O nouă concepție a actelor de guvernământ, teoria legalității 1910.

2) În acelaș sens, Casația s. I, decizia 778 din 5 Noembrie 1912 cu nota d-lui Anibal Teodorescu, în *Curierul Judiciar* No. 6 din 1912, p. 65.

Mai multe cărți de drept române și franceze, legate, de ocazie, de vânzare. Lista cărților se poate consulta la Curierul Judiciar, Bahovei 5.

JUDECĂTORIA OCOLULUI BÂRCA-DOLJ

Audiența dela 10 Octombrie 1921

Președenția d-lui V. ALEXANDRESCU, Judecător

Ștefan V. Banu cu Marin M. I. Gheorghe

Carte de Judecată civilă No. 1921

Contract de vânzare. — Neexistența actului scris. — Probe cu martori. — Condițiuni de admisibilitate. Convențiune. Valoare mai mare de 150 lei. — Proba cu martori. — Acordul părților. — Dacă se poate admite? — Art. 1191, 1197 și 1203 c. civ. și 185 pr. civ.

1. *Potrivit dispozițiilor art. 1197 c. civ. regulile restrictive prescrise de art. 1191 și urm. c. civ., cu privire la admisibilitatea probei cu martori nu se aplică decât în cazul când există un început de dovadă scrisă, iar în înțelesul legii se socotește început de dovadă orice scriptură sau mărturisire incompletă, care emană dela partea contra căruia se opune.*

În speță, prin urmare, mărturisirea pârâtului nu pot constitui un început de probă, ci o negațiune completă a unei convențiuni de vânzare perfectă, pretinsă a fi avut loc între părți, ceace face inadmisibilă proba cu martori.

2. *Dispozițiunile prohibitive cuprinse în art. 1191 c. civ., după care dovada unui fapt juridic de o valoare mai mare de 150 lei, nu se poate face decât printr'un act autentic sau sub semnătură privată, sunt de ordine publică, și nici judecătorul potrivit art. 185 pr. civ. și art. 1203 c. civ. nu pot deroga.*

Prin urmare, în speță, chiar dacă părțile au convenit la admisibilitatea probei cu martori, ea nu poate fi admisibilă, căci se întemeiază pe o cauză neîngăduită de lege

Judecata,

Ascultând susținerile și obiecțiunile părților implicate;

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamantul Ștefan V. Banu din comuna Gârgiova, cere ca pârâtul Marin Manea I. Gheorghe, din aceeași comună, să fie obligat a-i face act de vânzare pentru un teren de casă situat în comuna Gârgiova, având lungimea de 40 m. iar lățimea de 26 m. și învecinându-se: la răsărit Constantin și Ilie Pungă, la apus drumul, la miazăzi Tița R. Coșofană și la miazănoapte Vasile Banu, ce i-a vândut pe prețul de lei 4000, achitat în întregime, sau în caz contrariu hotărârea ce se va pronunța să țină loc de contract de vânzare în limitele și condițiunile convențiunei verbale intervenite între dânșii;

Având în vedere că în dovedirea acțiunei sale reclamantul s'a referit la mărturisirile făcute de pârât la interogatoriu ce i s'a luat astăzi și, susținând că din aceste mărturisiri rezultă în favoarea sa un început de dovadă, care face admisibilă proba cu martori, a cerut ascultarea martorului Ion Ionescu, propus prin acțiune și citat în cauză în baza și sub rezerva dispozițiilor art. 84 din legea judecătoriilor de ocoale;

Că reclamantul, bazat pe faptul că pârâtul nu se opune cererii sale, a insistat asupra ascultării martorului, adăugând că dispozițiunile cuprinse în art. 1191 cod civil fiind prescrie și în interesul părților, nu sunt de ordine publică și prin urmare părțile pot deroga dela ele și conveni asupra admisibilității probei cu martori în rezolvarea litigiului lor, ceace face ca proba cu martori să fie primită chiar dacă răspursurile date de pârât la interogatoriu n'ar constitui un început de dovadă scrisă;

Având în vedere că din mărturisirile pârâtului nu rezultă de fapt decât, că între el și tatăl reclamantului au existat oarecare raporturi de familie în baza cărora ei au convenit în aceeași locuință, că aceste raporturi desfructându-se, pârâtul în scopul de a-și relua obiectele ce avea în gospodăria comună, s'a folosit de consiliul dat de notarul comunei să cedeze în aparență stăruințelor socrului său V. Banu (tatăl reclamantului) și să promită acestuia că va face reclamantului act de vânzare pentru terenul de casă prevăzut în acțiune, act de care socrul său condiționa liberarea acelor obiecte, fără însă ca între pârât și reclamant să fi intervenit personal vrece înțelegere cu privire la vânzare sau la prețul acestei vânzări, și că în urma acestei promisiuni s'au liberat pârâ-

tului obiectele reținute între cari și o căruță ce reclamantul pretinde că i s'a dat drept preț al vânzării, iar pârâtul ce îi aparținea în tovărășie cu tatăl reclamantului pentru a cărei parte acesta i-a oprit un cal pe care l'a vândut cu suma de lei patru mii;

Considerând că, pentru justificarea pretențiunilor sale, reclamantul ar fi urmat să dovedească că între el și pârât există legătura juridică ce vrea să constate, că, prin urmare a intervenit între ei o vânzare perfectă, valabilă în toate elementele ei constitutive, nu numai un proiect sau o promisiune unilaterală de vânzare dela care una sau cealaltă din părțile contractante s'ar putea dezice; cu alte cuvinte că, contractul s'a încheiat printr'un consimțământ reciproc, nevițiat și rezultat din acordul unor voințe libere, și că părțile contractante s'au înțeles atât asupra obiectului vânzării care trebuie să fie determinat, cât și asupra prețului ei care trebuie să fie cert, serios și să consiste în bani, dovadă care nu s'ar putea face prin martori decât atunci când judecata ar constata că reclamantul se găsește într'unul din cazurile excepționale anume prevăzute de lege;

Că, potrivit dispozițiilor art. 1197 din codul civil, regulile restrictive prescrise de art. 1191 și urm. din același cod cu privire la admisibilitatea probei cu martori, nu se aplică atunci când există un început de dovadă scrisă, și că, în înțelesul legii, se socotește început de dovadă orice scriptură sau mărturisire incompletă care să emane dela partea contra căreia se opune sau dela acel pe care ea îl reprezintă și care să facă de crezut faptul juridic pretins de cealaltă parte implicate;

Considerând însă, că mărturisirile pârâtului Marin Manea I. Gheorghe, nu pot fi socotite ca un început de dovadă în sensul vizat de menționatul text de lege și deci de natură a legitima admisibilitatea probei cu martori, de oarece nu numai că din aceste mărturisiri nu rezultă probabilitatea că între reclamant și pârât s'ar fi încheiat o convențiune de vânzare perfectă, pentru constatarea căreia se pretinde pârâtului confecționarea unui act scris, ci—din potrivă—din întregul lor se degajează o negațiune completă a existenței unei atari convențiuni, ceace face inadmisibilă proba cu martori și, prin consecință, înlătură ascultarea martorului propus în cauză;

Considerând, pe de altă parte, că dispozițiunile prohibitive cuprinse în art. 1191 c. civ., după cari dovada unui fapt juridic de o valoare mai mare de 150 lei nu se poate face decât printr'un act—autentic sau sub semnătură privată—privind admisibilitatea și valoarea probantă a unui mijloc de probă indicate de art. 1170 c. civ., sunt edictate de legiuitor dintr'un interes general și obligatorii atât magistratului cât și imptriciților, astfel că nici magistratul nu le-ar putea nesocoti aplicațiunea, nici părțile implicate n'ar putea valabil conveni la modificarea sau înlăturarea lor fără să violeze principiul general de drept înscris în art. 5 din codul civil;

Că, în adevăr, din termenii categorici și imperativi întrebunțați în menționatul text rezultă că prin aceste dispozițiuni legiuitorul n'a înțeles să suplinească voința părților sau să le confere un drept la care ele ar putea renunța, ci a voit ca măsura de garantare a statorniciei convențiunilor dintre oameni să reglementeze în sens restrictiv și obligatoriu utilizarea probei cu martori, totdeauna incertă și inerent defectuoasă—din punct de vedere psihologic—in aplicațiunea ei la reconstituirea adevărului unor fapte juridice din ce în ce mai variate și mai complexe, ceace imprimă dispozițiilor legii un caracter de ordine publică și ridică imptriciților facultatea de a deroga dela ele prin convențiuni particulare;

Considerând că un argument în sensul că regulile prohibitive relative la admisibilitatea probei cu martori nu pot face obiectul unei transacțiuni între particulari și că aceste reguli sunt deopotrivă obligatorii instanțelor și imptriciților este și acel tras din dispozițiunile prescrise de procedura civilă cu privire la administrarea acestei probe, procedura care prin art. 185 prevede că o cercetare cu martori nu poate fi încuviințată decât atunci când legea nu se opune la o asemenea cercetare; de unde rezultă că încuviințarea probei cu martori nu atârână de voința părților ci de îngăduirea legii, care în excepțiuni ce face în această privință nu prevede și cazul când imptriciții ar fi convenit—in pricina lor—la administrarea unei astfel de probe;

Considerând încă, că după cum—potrivit art. 1203 cod.

civ.—magistratului nu-i este îngăduit independent de voința părților, să se întemeieze în înțelepciunea sa pe prezumțiile de fapt de natură a naște probabilitatea unui fapt juridic pentru dovedirea căruia proba cu martori nu este permisă, tot astfel nu i este îngăduit nici să dea curs unei convenții uni făcută de părți în fraudă legii, prin urmare ineficace, și este ținut să impună acestora respectarea unor dispozițiuni legale imperative, cu atât mai mult cu cât și doctrina și jurisprudența sunt constante în a întinde—fără un text categoric—aplicabilitatea acestor dispozițiuni și jurisprudențelor penale când este vorba de dovedirea unei convențiuni care ar sta la baza unei infracțiuni la legea penală;

Că dar, acordul ce se pretinde a exista între împrieinații de față cu privire la admisibilitatea probei cu martori, fiind fondat pe o cauză neingăduită de lege, nu poate avea nici un efect și ca atare proba cu martori socotindu-se inadmisibilă, ascultarea martorului propus în cauză câtă a se înlătura și din acest punct de vedere;

Văzând declarațiunea făcută de reclamant în instanță că nu mai uzează de nici un mijloc de probă în dovedirea acțiunii sale, că nu deferă nici jurământ părâtului și că se desistă dela acțiune, declarațiune la care pârâul se opune în ceiace privește desistarea;

Având în vedere că, potrivit dispozițiunilor art. 260 pr. civilă, dacă reclamantul singur se înfățișează și declară că se lasă de proces, judecata va încuviința închiderea pricinii, fără împiedicarea despăgubirilor pentru pagubele ce va fi cauzat părâtului;

Considerând că, deși din analiza literară a acestui text ar părea să rezulte că judecata este ținută să încuviințeze închiderea pricinii ori de câte ori reclamantul ar face singur o declarațiune de delăsare, totuși sensul în care trebuie interpretat textul este acela indicat de legiuitor în expunerea sa de motive, sens care, într'adevăr, nu este exprimat în litera legii, dar reiese din spiritul ei că încuviințarea închiderii implică și învoirea părâtului, dedusă din lipsa lui dela înfățișare sau manifestată de el în instanță, și că judecata va continua, atunci când pârâul se opune cererii de închidere;

Că, dând o altă interpretare textului menționat mai sus, ar însemna să se consacre, în favoarea reclamantului posibilitatea străgănitoe și abuzivă de a se lepăda de proces pentru a reîncepe un altul, ori de câte ori insuficiența mijloacelor de dovadă administrate sau alte împrejurări nu i-ar asigura câștigarea cauzei, ceiace ar favoriza procesele de încercare și n'ar concorda regulilor elementare de procedură relative la constituirea litigiilor și prescripse de lege în interesul unei bune distribuii a justiției;

Considerând deci, că întrucât pârâul Marin M. Gheorghe se opune, judecata nu poate încuviința închiderea pricinii și ea urmează să-și primească o soluțiune în fond potrivit mijloacelor de dovadă administrate în cauză;

Că, examinate în raport cu aceste mijloace și cu declarațiunile făcute de el în instanță, pretențiunile reclamantului Ștefan V. Banu se găsesc nejustificate și ca atare acțiunea sa câtă a se respinge ca neîntemeiată;

Văzând și dispozițiunile art. 1169 cod. civ., în virtutea legii, hotărăște, respinge ca neîntemeiată acțiunea pornită etc.;

Judecător, V. Alexandrescu

Grefier, N. Buzărnescu

NOTA.—Cartea de judecată a Ocolului Rural Bârca din județul Dolj este juridic și complet motivată. Ea face onoare magistratului redactor punându-i în evidență cunoștințele de drept aplicate just în speță.

Prima chestie de drept pusă în discuție este dacă dispozițiile art. 1191 din codul nostru civil, sunt de ordine publică. Soluția cărței de judecată este în sens afirmativ.

Din acest principiu reies mai multe urmări.

Dacă părțile, fără a pune concluzii în această privință înaintea instanțelor de fond, pot pune în discuție această chestie pentru prima oară înaintea Curții de Casație?

Admițându-se proba de martori peste 150 de lei par-tea care a asistat la această probă fără a se opune,

poate în fond să combată concluziile, ce rezultă din această probă, pe temeiul art. 1191 c. civ.?

Când părțile renunță la violarea art. 1191 c. civ. judecătorul este obligat să ridice de această chestie din oficiu?

Intr-o convenție părțile pot stipula admisibilitatea probei cu martori peste 150 de lei?

Această chestie, de foarte multă vreme în discuție, a rămas și astăzi în controversă.

Doctrina în majoritate face din acest principiu o chestie de ordine publică, aplicând principiul cu toate urmările lui arătate mai sus.¹⁾ Argumentele doctrinei sunt:

Dispozițiile art. 1191 c. civ. (1341 c. civ. fr.) sunt edictate în vederea interesului general: Față de varietatea și multiplicitatea intereselor civile proba cu martori este primejdioasă ținând seamă de puțința conruperii martorilor. În al doilea rând o extindere a probei cu martori ar înmulți peste măsură procesele. În cât interesul general ia forma unei chestii de ordine publică punând în mișcare interesele de familie, interesele morale, liniștea internă a unei țări.

Aceste dispoziții se adresează categoric și judecătorilor: este expresia imperativă: «nu se va primi nici odată» pusă în ordonanța De Maulins din 1667, transmisă în codul civil, păstrată și în procedura civilă în secția privitoare la cercetarea cu martori.

Mai este și o considerație de logică juridică și care se întemeiază pe principiile de economie ale codului și procedurii civile: Nu se poate susține în mod serios că părțile pot să convină a face din martori, judecători, iar din judecători adevărați simpli arbitri. În acest caz ar fi să se dovedească cum judecătorii pot fi ținuti să aplice un contract judiciar, când este stabilit că jurisdicția este obligatorie, nu voluntară, că organizarea judiciară este o emanație a legii, nu este voința părților, că fiind de ordine publică ea nu poate face obiectul unui contract de ordin particular.

O restrânsă parte din jurisprudența a primit această teorie a doctrinei.²⁾

Instanțele judiciare însă, aproape în majoritate, precum și o parte din doctrină susțin teza că dispozițiile art. 1191 c. civ. sunt de interes particular întemeindu-se pe următoarele argumente:

Interpretarea doctrinei este prea riguroasă. Din moment ce o parte consimte la proba cu martori peste 150 de lei, acest consimțământ echivalează cu o mărturisire, iar aceasta se poate lua ca un început de probă scrisă mai ales când convențiile se pot stabili și verbal.

Motivul scos din expresia «nu va fi primit» este slab. Această dispoziție adresându-se judecătorilor nu înseamnă că părțile prin consimțământul lor nu pot să dispună de interesele deduse înaintea judecății.

Chiar dacă dispozițiile art. 1191 c. civ. sunt de ordine publică, din moment ce scopul legii nu se opune, părțile pot să convină contrariul. Numai așa se admite că deși dreptul părților de a fi judecat de judecătorii lor firești este de ordine publică, totuși ele pot renunța la acest drept. Sunt însă împrejurări, când scopul legii nu se poate înlătura prin convenția părților, dar atunci

1) Larombière. Des Obligations, T. 5, art. 1347, No. 1; Laurent. Principes du Droit Civil Français, XIX, 397 et suiv. Baudry, Droit Civil, T. II, 1255; Aubry et Rau, Droit Civil Français, VIII, § 761, p. 295; Marcadé, Code Napoleon, V, art. 1343; Demolombe, Traité des contrats, XXX, 215; Toullier, Duvergier, Droit Civil Français, V, 36; Garsonnet, Traité de Procedure Civile II, § 325, p. 482, note 8; Glasson Précis de Procedure Civile, I, p. 567.

2) Trib. Ialomița, Dr. 1895 No. 9; Trib. Louvain, Journ. Clunet 1882, p. 634; C. Gand, Pas. Belge 42, 2, 43; Trib. Luxemb. Sirey, 93.4, 23; C. Liège, Pas. Belge 80, 2, 94; Pas. Belge 56, 1, 178; S. 1908, 4, 32.

legea prevede sancțiunea nulității, cum de pildă obligația de a efectua contractul matrimonial înaintea căsătorii civile. ³⁾

Doctrina nouă, fără a emite vr'o opinie, constată numai starea de controversă între doctrină și jurisprudență asupra acestei chestii. ⁴⁾

Până la o revizuire a codului civil, în starea actuală a legislațiunii, considerațiunile doctrinei sunt mai puternice decât ale jurisprudenței. Având în vedere scopul și redacția art. 1191 c. civ. dispozițiunile sale sunt de ordine publică și de un caracter imperativ față de judecători.

Bine a hotărât, deci judecătoria Ocolului Rural Bârca ridicând această chestie din oficiu, mai ales că expunerea de motive și art. 83 din legea judecătorilor

3) D. P. 97, 1, 464; S. 97, 1, 178; D. P. 81, 1, 447; D. P. 93, 1, 444; Sirey. 93, 1, 285; D. P. 94, 1, 327; Pand. Périod. '95, 1, 129; D. P. 1905, 1, 428; D. Alexandresco, Dreptul Civil Român, T. 7, p. 268 și urm.; D. Tăzlaşanu, Dr. 1899 No. 42, p. 340; Rev. Dr. și Soc. 15 Noemb. 1900, p. 1371; E. Bonnier, Traité Théorique et Pratique de Preuves. No. 177, p. 154; T. Hue, Commentaire du Code Civil, VIII, 290; Demante, V. 325; Duranton XIII, 308, 329; Carré Chauveau. Lois de la Procedure, II, Quest. 976, p. 497.

4) Planiol, Droit Civil, T. II, No. 1106; Ambroise Colin, & H. Capitant, Cours Élémentaire de Droit Civil Français, T. II, E'd. II, p. 225.

de ocoale pentru a apropia justiția de justițiabilii de la țară, a făcut din judecător și un susținător din oficiu al părților.

A doua chestie de drept discutată este dacă reclamanțul poate cere închiderea procesului, când pârâtul se opune? Judecata, întemeindu-se pe expunerea de motive, a aplicat în speță opinia negativă.

În procedura noastră textul art. 260 fiind laconic doctrina română și o parte din jurisprudență admit pârerea afirmativă. ⁵⁾

Doctrina franceză și o parte din jurisprudența română admit însă soluția negativă. ⁶⁾ Această din urmă soluție, adoptată și de Ocolul Bârca, mi se pare mai temeinică. Este o deosebire între stingerea și închiderea procesului. În cazul din urmă procesul se poate redeschide. Având în vedere puțința trăgării, pârâtul are interes să se opună, iar instanța judiciară trebuie să continue procesul.

P. VASILESCU

Doctor în Drept din Paris, Avocat

5) Em. Dan, Codul de procedură civilă adnotat p. 365, nota 3; Gr. Tocilescu, Procedura civilă, II, partea III, p. 577; Trib. Dolj s. I. 22 Dec 1904, Dr. 4/909.

6) Glasson, Précis de procédure civile, II, Ed. II, p. 20; Trib. Ol' 21 Sept. 1912, Curierul Judiciar 2 912.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: Amalia Weinberg, prin d-l av. M. Bally.
Intimat: C. Vasiliu, prin d-l av. I. Manea.

Termen de grație. — Facultate pentru instanță. — Poate fi refuzat fără a constitui un motiv de recurs. — Art. 1021 c. c. al. ult.

Termenul pe care instanțele judecătorești îl pot acorda pe temeiul art. 1021 c. c. al. ult., părții acționate, pentru ca dânsa să poată să-și îndeplinească obligațiunea contractată, constituie o simplă facultate pentru justiție, iar nu o obligațiune, de care partea care n'a executat contractul să se poată prevala. Deaceia nu se poate face un motiv de casare din refuzul instanței de fond de a acorda un asemenea termen, deși fusese cerut expres (Cas. I, decizia No. 574 din 23 Noembrie 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 150/920 a Trib. Iași s. II-a).

Recurrent: C. Boiangiu, prin d-l av. I. Boteni.
Intimată: Victoria Pârvan, prin d-l av. Davidescu.

Inchirieri. — Prelungirea lor. — Măsură care se aplică, după decretul-lege 1420/921, numai la locațiunile de clădiri și construcții, nu și la locuri virane. — Art. 1 din decretul-lege.

Prelungirea contractelor acordată de decretul-lege No. 1420/920 se aplică numai la contractele relative la clădiri și construcțiuni destinate locuinței sau altor întreprinderi publice sau particulare. Aceasta rezultă din termenii art. 1 și urm. din decretul-lege și din referatul ce-l însoțește.

Această prelungire constituind o derogare dela principiul libertății convențiilor, ea are un caracter restrictiv și ca atare nu poate fi aplicată decât bunurilor

prevăzute în mod expres, iar nu și la altele, cum ar fi locurile virane din orașe, de care decretul-lege arătat nu se ocupă (Cas. I, decizia No. 102 din 2 Februarie 1921, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 414/920 a Trib. Dolj s. II-a).

SECȚIA III

Recurrentă: Soc. Creditul Forestier, prin d-l av. Cismigiu.
Intimat: E. Solf, prin d-nii av. M. Negreanu și G. Petrovici.

Societate comercială. — Forme de constituire. — Caz când obligațiunile luate sunt valabile chiar înainte de transcrierea și publicarea acestor forme.

Dacă legea comercială prevede obligațiunea transcrierii și publicării formelor de constituire pentru Societățile comerciale, aceasta o face în interesul exclusiv al celor de al treilea, astfel că întârzierea sau neîndeplinirea lor nu poate fi invocată decât de terții, iar nu de Societate în contra lor.

Prin urmare, în speță, obligațiunea luată de Soc. recurrentă față de intimat prin semnătura reprezentanților săi autorizați, este valabilă, deși actele de constituire ale ei nu se transcrieseră încă la acea dată (Cas. III, dec. No. 207 din 25 Martie, 1921, prin care s'a respins recursul contra dec. No. 30/919 a Camerii arbitrale București).

Recurrent: Aristide Mărculescu, prin d-l av. Al. N. Ionescu.
Intimat: Ministerul Comunicațiilor, prin d-l av. Liteanu.

Recurs în contencios. — Funcționar C. F. R. — Formalitățile cerate pentru destituire. — Art. 10 legea de exploatare a C. F. R., art. 95 din regulament și decretul No. 5378 din 17 Decembrie 1920.

Deși potrivit art. 10 al. II din legea pentru exploatarea C. F. R. combinat cu art. 95 și urm. din regu-

lamentul ei, destituirea funcționarilor cari primesc un salariu de 200 lei în sus se face prin decret regal sau decizie ministerială, în urma unui raport al direcțiunii generale, aprobat și de consiliul tehnic, totuși prin decretul-lege No 5378 din 17 Decembrie 1920, comisiunile disciplinare au fost suspendate pe timpul mobilizării acestei instituțiuni.

De aici urmează că ministrul poate aplica măsura destituirii fără a mai consulta și Consiliul tehnic, ca comisiune disciplinară, raportul său — al ministrului — bazat pe acela al inspectorului de control, cu care formează un tot, fiind suficient pentru constatarea abaterilor cari au motivat destituirea, — și ca atare, în speță, destituirea recurentului din funcțiunea de șef de gară, după normele de mai sus, este legală, odată ce s'a constatat în sarcina sa: abuz de putere, luare de mită, înșelăciune în dauna particularilor și a Statului, cu ocaziunea exercitării funcțiunii sale (*Cas. III, dec. No. 15 din 25 Decembrie 1921, prin care s'a respins recursul la Contencios*).

Cuvântarea d-lui V. TONCESCU

la Gara de Nord în ziua de 2 Ianuarie 1922, cu ocaziunea aducerii în București a rămășițelor pământești ale avocaților Bebu Bădulescu și Polieuct Băluță morți pentru Patrie

Corpurile neînsuflețite a doi din cei 39 decani de onoare ai baroului avocaților din județul Ilfov, au fost aduse în Capitală, pentru că în pământul Bucureștilor lor iubit, să găsească odihna eternă!

Bucureștiul era visul de toate zilele al bucureștenilor pe care războiul îi mânase dincolo de Milcov; marea întrebare a tuturor era, vom mai vedea Bucureștiul? Așa puneam noi problema vieții și a morții, în acele zile triste, în care moartea secera mii de vieți.

La palatul justiției, care pentru avocați este a doua casă, noi cei care am avut norocul să revedem Bucureștiul, ne-am numărat și cu durerea în suflet am văzut că 39 colegi lipsesc la apel.

Pe câmpul de onoare al marelui război pe care România la purtat în numele dreptății contra forței brutale, Baroul de Ilfov a lăsat 39 de membrii dintre cei mai de seamă.

În dimineața zilei de 2 Mai 1920 acești avocați morți pentru patrie au fost proclamați decani de onoare ai Baroului de Ilfov cu ocaziunea desvelirii plăcii comemorative din Palatul de Justiție menită să păstreze urmașilor numele eroilor.

Trupurile neînsuflețite ale doi din acești decani, au fost aduse în Capitală și în numele Baroului de Ilfov am trista datorie de a spune un ultim cuvânt iubiților mei colegi.

Vestea morții lui Constantin M. Bădulescu, Bebu cum îi ziceam noi, m'a izbit ca un trăsnet la Botoșani, unde am aflat-o.

Îl văzusem la Iași numai cu câte-va zile înainte sănătos, în plină vigoare, energic încrezător în el, și în triumful României.

Bădulescu își crease prin muncă o situațiune frumoasă în Baroul Capitalei.

Serios, muncitor, onest, îi plăcea numai calea cea dreaptă, nu putea suferi lingușirea; om de curaj, spunea adevărul în față oricât de neplăcut ar fi fost. La Creditul Urban unde intrat ca student, a urcat toate treptele erarhiei numai prin meritele sale, ajungând șef al contenciosului și apoi avocat.

În barou avea calea deschisă pentru cele mai mari situațiuni, la cari desigur ar fi ajuns, dacă soarta nu

i-ar fi hotărât un loc pe placa comemorativă din Palatul Justiției a celor morți în război.

Iubite Bebu! nu ți-a fost dat să mai calci în Palatul Justiției, dar cei ce vor intra acolo, vor citi veșnic numele tău!

Mai tânăr decât Bădulescu, dar nu mai puțin meritos, Polyeuct A. Băluță, deși nu făcuse serviciul militar, s'a prezentat la prima chemare a dispensațiilor și a plecat să-și facă datoria către patrie.

Spre sfârșitul războiului când zorile victoriei răsărise, la 28 August 1918, a încetat din viață în mod fulgător la spitalul No. 1 de campanie al Crucii roșii, unde își făcea serviciul cu cinste și devotament, după cum spuneau superiorii săi.

D-l Matei Cantacuzino a terminat astfel cuvântarea pe care a ținut-o în calitate de Ministru al Justiției, la pioasa ceremonie a sărbătoririi eroilor cu ocaziunea desvelirii Plăcii comemorative din Palatul Justiției: «În această dimineață a frumoaselor zile de Mai, ne-a fost dat să ascultăm glasul lor care răsare din pământul umed. El ne spune: nu ne uitați, iubiți-ne și ne păziți opera.

«Însuflețită de însuflețirea care ne-a împins la jertfă și fiți strajă neadormită a operei acesteia mari, nu-o lăsați ca să se dărâme și fiți la înălțimea jerfei noastre».

În dimineața unei zile de iarnă, ne-a fost dat să ne împlinim o altă tristă datorie pentru Constantin M. Bădulescu, Polieuct Băluță și cei l'alți eroi.

Acuma glasul lor răsare din jurământul înghețat și ne spune.

Uniți-vă, munciiți cu cinste, însuflețire și patriotism, marea noastră operă trece prin zile grele. Fiți la înălțimea jerfei noastre».

BIBLIOGRAFIE

Codul penal al contravențiunilor, (Legea XL din 1879), în vigoare în Ardeal, tradus de d-nii V. M. Dumitriu și Ștefan Lady, consilieri la Curtea de Apel din Cluj. Prețul 10 lei.

Cea mai mare parte a contravențiunilor cu caracter penal se găsesc reunite în acest cod, ceea ce constituie, din punctul de vedere tehnic, o superioritate față de codul nostru penal — anexa contravențiunilor.

Alături de traducerea d-lui Predovicu, a codului penal și d-lor Popp și Mavrodineanu, a proceduri penale, noua lucrare completează legislația penală din Ardeal.

În lipsa inițiativei oficiale, care de sigur ar fi trebuit să pună la dispoziție fondurile pentru traducerea legilor în vigoare în ținuturile unite la regat, trebuie să aducem elogiul nostru inițiativei particulare, care ne face cunoscute aceste legi și în acest mod contribuie la ușurarea operii de unificare.

Lucrarea d-lor Dimitriu și Lady se înfățișează în o bună traducere. Textul este însoțit la fiecare articol cu note, comentarii, trimiteri și explicațiuni. De sigur, într-o operă de colaborare este greu a stabili partea de contribuție; de rândul acesta însă, nu greșim dacă recunoaștem că meritul lucrării aparține în primul rând distinsului penalist, d-l Lady, care se remarcă prin serioase studii de drept.

C.

A apărut ediția II-a **Asupra contractului de locațiune** de d-l N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați.

Lucrarea a fost revăzută, adăugită și completată cu doctrina și jurisprudența până la zi, cu toate legile, decrete-legi și regulamente în legătură, și *Taxele de timbru pentru asistența socială*, dublând volumul.

Această operă s'a tipărit în atelierele Soc. anonime *Curierul Judiciar*, București, Rahovei 5, unde se pot face comanda. **Prețul 30 lei**, plus 2 lei porto poștal.